

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آیین نامه آموزشی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی

مصوب چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۹

آیین نامه آموزشی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی

مصوب چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۹

آیین نامه آموزشی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی رسیده است، در ۱۳ فصل، ۸۷ ماده و ۸۴ تبصره در چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۹ به تصویب رسید.

این آیین نامه از ابتدای سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و از این تاریخ کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه، لغو می شود.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر اکبر فاضل

دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر محمد علی محقق

معاون آموزشی

رای صادره در چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۱/۴/۱۹

در مورد آیین نامه آموزشی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی صحیح است، به واحدهای مجری ابلاغ شود.

دکتر مرضیه وحید دستجردی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

تعاریف

تعاریف زیر در آیین‌نامه‌های کلیه مقاطع مختلف تحصیلی به صورت یکسان پذیرفته شده و حسب مقطع مربوط مورد استناد می‌باشد و جزء لاینفک آیین‌نامه‌ها بوده و هر نوع تغییر و تفسیر مغایر با آن مجاز نیست.

دانشگاه علوم پزشکی:

مؤسسه‌ای است آموزشی، پژوهشی و خدماتی که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید. هر دانشگاه علوم پزشکی از دانشکده پزشکی و حداقل دو دانشکده دیگر تشکیل می‌شود.

دانشکده علوم پزشکی:

دانشکده علوم پزشکی مؤسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی مستقلی است که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمان پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید.

دانشکده:

دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که از حداقل سه گروه آموزشی تشکیل می‌شود. مانند دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی و دانشکده بهداشت.

آموزشکده در گروه پزشکی:

مؤسسه آموزش عالی است که از تجمع گروه‌های آموزشی در سطح کاردانی رشته‌های گروه پزشکی تشکیل می‌گردد و امکانات و تجهیزات لازم برای ارائه آموزش رشته‌های تحصیلی در آن دایر است.

مؤسسه:

مؤسسه در آموزش عالی یک مفهوم عام است که به هر یک از مراکز آموزش عالی و پژوهشی که با مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده باشد، اطلاق می‌گردد.

گروه آموزشی:

عهده‌دار آموزش و پژوهش و یا ارائه خدمات درمانی در ارتباط با یک رشته و یا یک شاخه می‌باشد. مثل گروه بهداشت، گروه فیزیولوژی و گروه جراحی.

گروه آزمایشی:

سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری ورود به دانشگاه‌ها، داوطلبان را برحسب رشته‌های انتخابی به گروه‌های خاص تقسیم می‌کند که هر یک از این گروه‌ها، گروه آزمایشی نامیده می‌شود.

دوره:

دوره تحصیلی مجموعه دروسی است هماهنگ و منسجم و به هم وابسته در یک رشته که در چارچوب نظام و در یک مدت زمان معین به دانشجوی ارائه می‌شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک مرسوم دانشگاهی منجر شود، دوره‌های تحصیلی در نظام آموزش عالی علوم پزشکی ایران در مقاطع تحصیلی زیر ارائه می‌شوند.

- کاردانی (فوق دیپلم)
- کارشناسی (لیسانس) پیوسته و ناپیوسته
- کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) ناپیوسته
- دکترای عمومی
- دکترای تخصصی (Ph.D)
- تخصص بالینی (دستیاری)
- فوق تخصص

اداره آموزش:

منظور از اداره آموزش یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام‌نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع‌آوری نمرات و اعلام نتایج را برعهده دارد.

استاد:

هر عضو هیأت علمی که مسئولیت تدریس دروس نظری یا عملی را برعهده دارد استاد نامیده می‌شود.

رشته:

رشته یکی از شعب فرعی گروه‌های علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی، کشاورزی و هنر) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارایی مشخص می‌انجامد. در دورشته متمایز دروس مشترک نباید از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) تجاوز کند.

گرایش:

هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می‌شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدها کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) بیشتر باشد.

دروس:

دروس دانشگاهی از لحاظ محتوی، به دروس عمومی و اختصاصی (پایه و تخصصی رشته) و از نظر ارتباط با یکدیگر به دروس پیوسته (پیش‌نیاز) و مستقل و از جنبه لزوم یا عدم لزوم انتخاب به دروس اجباری و اختیاری و از لحاظ نحوه تعلیم و تدریس، به دروس نظری، عملی، نظری و عملی، نظری- عملی، کارآموزی، کارگاهی، کارورزی و کارآموزی در عرصه تقسیم می‌شود.

تبصره:

دروسی که به صورت نظری و عملی نوشته می شوند مستقل از یکدیگر تدریس می شوند و هر یک کد جداگانه و نمره جداگانه دارند.

دروسی که به صورت نظری- عملی نوشته می شوند یک درس محسوب شده و کد مشترک و نمره مشترک دارند.

دروس عمومی:

دروسی است که به منظور توسعه بخشیدن به اطلاعات عمومی دانشجویان و رشد و بینش فرهنگی آنان بر اساس فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و نیز آشنایی با روشهای علمی عرضه می شود. این درس برای کلیه دانشجویان تمامی رشته های علوم پزشکی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و دوره های دکتری عمومی الزامی است.

دروس اختصاصی:

این درس به دو دسته : درس پایه و درس تخصصی رشته به شرح زیر تقسیم می شود:

الف- درس پایه، دروسی است که برای آماده نمودن دانشجو، توسعه اطلاعات و تقویت بنیه و بینش علمی وی و درک بهتر درس تخصصی رشته عرضه می شود.

ب- درس تخصصی رشته ، دروسی است که صرفاً به منظور ایجاد و افزایش کارآیی های علمی و عملی یک رشته تدریس می شود.

دروس جبرانی:

در صورتی که دانشجوی دروسی را در مقطع قبل نگذرانده باشد موظف است اضافه بر واحدهای درسی مقرر، به تشخیص گروه آموزشی و مطابق برنامه آموزشی مربوط آن درس را به عنوان درس جبرانی بگذراند.

دروس اجباری:

دروسی است که فارغ التحصیل شدن دانشجو منوط به گذراندن آنهاست و با درس دیگر قابل تعویض نمی باشد.

دروس اختیاری:

دروسی است که باتوجه به مقررات و برنامه های آموزشی میتوان آنها را از میان مجموعه ای از درس انتخاب کرد.

دروس پیوسته (پیش نیاز):

دروسی است که گذراندن آنها برای گرفتن یک درس دیگر ضروری است.

دروس جبرانی یا اجباری می توانند پیش نیاز باشند. درس اختیاری نمی توانند پیش نیاز باشند.

دروس مستقل:

دروسی است که انتخاب آنها منوط به انتخاب یا گذراندن درس یا درسهای دیگری نیست.

دروس نظری:

دروسی است که در کلاس درس ارائه می شود.

دروس عملی:

دروسی است که در کارگاه، آزمایشگاه و مرکز مهارت‌های بالینی یا بخش‌های مربوط در دانشکده ارائه می‌شود.

دروس کارآموزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی (بیمارستان، درمانگاه، مراکز خدمات درمانی) و یا در محیط شبیه‌سازی شده (مرکز مهارت‌های بالینی) برای آموزش مهارت‌های عملی ارائه می‌شود.

دروس کارورزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارت‌های عملی ارائه می‌شود.

دروس کارآموزی در عرصه:

دروسی است که با هدف آموزش مهارت‌های عملی در عرصه ارائه خدمات بهداشتی درمانی ارائه می‌شود.

دروس کارگاهی:

دروسی است که در آن مباحث نظری ارائه و در طول ارائه مباحث نظری، دانشجویان به صورت فردی یا کارگروهی براساس آنچه استاد می‌خواهد به کار عملی می‌پردازند.

فصل اول

شرایط ورود و نام نویسی

ماده (۱) شرایط ورود به دوره دکتری عمومی دندانپزشکی به شرح زیر است:

- ۱-۱- پذیرفته شدن در آزمون ورودی.
- ۲-۱- برخورداری از سلامت کامل تن و روان برابر ضوابط مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی.
- ۳-۱- مجاز بودن به ادامه تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- ۴-۱- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسط (نظام قدیم) و یا گواهینامه دوره پیش دانشگاهی (نظام جدید) از داخل یا خارج کشور مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آموزشهای حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی).
- ۵-۱- سپردن تعهد خدمت بر اساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می شود.

تبصره ۱: چنانچه دانشجویی با توجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش کشور از سلامت جسمی و روانی لازم برای دوره دکتری عمومی دندانپزشکی برخوردار نباشد، بر اساس نظر شورای پزشکی دانشگاه، اجازه تحصیل در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی را ندارد.

تبصره ۲: ارائه تأییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش دانشگاهی حداکثر تا یک سال بعد از ثبت نام اولیه الزامی است.

تبصره ۳: پرداخت شهریه، فارغ التحصیلان دوره دکتری عمومی دندانپزشکی را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی کند.

ماده ۲) پذیرفته شدگان آزمون ورودی موظفند در مهلت هایی که توسط سازمان سنجش آموزش کشور یا دانشگاه اعلام می شود برای نام نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه ذیربط مراجعه کنند. عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳) دانشجوی موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می کند برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجوی برای نام نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجوی اخراج خواهد شد.

تبصره ۱: در موارد استثنائی که دانشجوی ترک تحصیل خود را موجه می داند، باید دلایل آن را حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال بصورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط شورای آموزشی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که ترک تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۴) دانشجوی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی در یک زمان حق نام نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته، در یک یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیردولتی را نخواهد داشت. در صورت تخلف به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع، از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می شود و دانشجوی در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه های تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد.

تبصره ۵: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی و تابع آیین نامه و ضوابط مربوط به خود می باشند.

فصل دوم نظام آموزشی

ماده ۵) آموزش دوره دکتری عمومی دندانپزشکی مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۶) در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس به همان درس محدود است.

ماده ۷) هر واحد درس، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، کارگاهی ۵۱ ساعت، کارورزی ۶۸ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارآموزی ۵۱ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می شود.

ماده ۸) برنامه دوره دکتری عمومی دندانپزشکی شامل مراحل به شرح زیر است:

مرحله اول: دروس عمومی و علوم پایه و ۱۰ واحد از دروس اختصاصی دندانپزشکی

مرحله دوم: دروس اختصاصی دندانپزشکی

ماده ۹) هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات یک دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی عبارت از ۱۷ هفته آموزشی و دوره تابستانی برابر ۶ هفته آموزشی با رعایت مفاد ماده ۷ است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت ۱۷ هفته و ۶ هفته آموزش محسوب نمی شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلایای طبیعی، عدم امکان حضور استاد در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه می توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاهتر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسها را اخذ کرده اند

تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۷ این آئین نامه کمتر نشود و شرکت در کلیه کلاس ها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است.

ماده ۱۰) در دوره بالینی، هر نیمسال تحصیلی مشتمل بر چند بخش آموزش بالینی است. تعداد بخشهای دوره بالینی در طول هر نیمسال تحصیلی، با توجه به مدت زمان لازم برای آموزش هر بخش، توسط شورای آموزشی دانشکده، تعیین می شود.

ماده ۱۱) کلیه-دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی، موظفند برنامه درسی و سرفصل مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: ترتیب دروس با رعایت پیش نیازها، روش تدریس، ارزشیابی دانشجویان براساس روش های نوین آموزشی، باتوجه به شرایط و منابع دانشکده ها و جابجا کردن سرفصل ها و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع جدید بر عهده دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی است. بدیهی است منابع جهت امتحان جامع علوم پایه از وزارت متبوع تعیین می شود.

تبصره ۲: آن دسته از دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی که حداقل سه دوره دکتری عمومی دندانپزشکی فارغ التحصیل داشته اند، در صورت تأیید شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه می توانند با توجه به مقتضیات و امکانات، حداکثر به میزان ده درصد کل واحدهای دوره، به برنامه مصوب اضافه کنند.

تبصره ۳: کلیه دانشگاه ها و دانشکده های علوم پزشکی اعم از اداری هیأت ممیزه و فاقد هیأت ممیزه و سازمان های وابسته به وزارت بهداشت، مجاز خواهند بود نسبت به ارایه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری (non core) در هر برنامه آموزشی که دارای مجوز می باشند اقدام و این دروس را به صورت اختیاری به دانشجویان ارایه نمایند. سقف ارایه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری (noncore) در دانشگاههای دارای هیأت ممیزه ۲۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی می باشد و در دانشگاههای فاقد هیأت ممیزه به شرط داشتن سه دوره فارغ التحصیل در رشته مربوطه، ۱۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی می باشد.

ماده ۱۲) در پایان مرحله اول، امتحان جامع علوم پایه برگزار می شود و قبولی در این امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می باشد.

تبصره ۱: شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در کلیه درسهای مرحله اول و کسب میانگین کل ۱۲ است. با این حال در شرایطی که دانشجو حداکثر ۵ واحد درسی، باقیمانده داشته باشد، (اعم از درس های تئوری یا عملی، عمومی یا اختصاصی، درس های مردودی و یا درس هایی که تاکنون اخذ ننموده است) می تواند در امتحان جامع علوم پایه شرکت کند و در صورت قبولی، درس های باقیمانده را در دوره بعدی بگذراند. بدیهی است نمره این درس ها در میانگین مرحله دوم محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروسی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع علوم پایه اعلام نشده باشد و دانشجو در صورت قبولی در آن درس ها واجد شرایط شرکت در آزمون خواهد بود، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن دروس مردود شده باشد و شرایط شرکت در آزمون (مطابق مفاد تبصره ۱) را نداشته باشد. نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس های مردودی و همچنین کسب شرایط شرکت در آزمون، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

ماده ۱۳) شرکت در امتحان جامع علوم پایه، تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجو در امتحان مذکور نمره قبولی کسب نکند، از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی محروم می شود.

تبصره ۱: غیبت غیر موجه در امتحان جامع علوم پایه به منزله یک نوبت شرکت در امتحان محسوب می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که به علت مردود شدن در امتحان جامع علوم پایه از ادامه تحصیل در رشته دندانپزشکی محروم می شود، می تواند برابر دستورالعمل تغییر رشته دانشجویان دوره های دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی که از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی محروم می شوند، مصوب بیست و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۴/۲۸، به رشته دیگری در مقاطع کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهد.

ماده ۱۴) واحدهای درمان جامع دندانپزشکی (کارورزی) در یک سال پایانی آموزش دندانپزشکی ارائه می شود.

تبصره: محل کارورزی به منظور کسب مهارت و دید جامع نسبت به بیمار و انجام درمانهای مربوطه می تواند شامل بخش های آموزشی و مراکز درمانی تحت پوشش باشد، به صورتی که حداقل یک عضو هیات علمی از تمامی گروههای آموزشی درگیر در یک بخش و یا مرکز، در کنار هم و به صورت هم زمان حضور داشته باشند.

فصل سوم

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

ماده ۱۵) حداقل تعداد واحدهای درسی لازم برای فراغت از تحصیل در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی، طبق برنامه مصوب آن دوره در شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی است.

ماده ۱۶) دانشجو در هر نیمسال تحصیلی از مراحل آموزشی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی باید حداقل ۱۲ و حداکثر تا ۲۰ واحد درسی، انتخاب نماید.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی در هر یک از مراحل آموزشی، دانشجو از رعایت شرط انتخاب حداقل ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲: در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجو در یک نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد، می تواند با نظر استیاد راهنما و موافقت دانشکده، در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره ۳: در مواردی که دانشجو حداکثر ۲۴ واحد باقیمانده برای گذراندن هر یک از مراحل آموزشی را داشته باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد با تأیید دانشکده میتواند کلیه آن واحدها را در یک نیمسال بگذراند.

تبصره ۴: در دوره تابستانی، دانشجو مجاز به انتخاب بیش از ۶ واحد درسی نمی باشد.

ماده ۱۷) آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاهها که نمره خام مواد امتحانی آنها در آزمون ورودی، در یک یا چند درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته، دروسی را که آن دانشگاه تعیین می کند به عنوان دروس پیش نیاز دانشگاهی علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب در اولین یا دومین نیمسال تحصیلی بگذرانند.

تبصره ۱: تعیین نوع درس، تعداد واحد، سرفصل‌ها، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش نیاز دانشگاهی برعهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده و براساس پیشنهاد گروه‌های آموزشی است.

تبصره ۲: سازمان سنجش آموزش کشور پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاه‌های ذیربط قرار می‌دهد.

تبصره ۳: ارائه دروس پیش نیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها، در دانشگاه‌ها از هر لحاظ از جمله ثبت نمرات در کارنامه دانشجو، احتساب در میانگین پایان نیمسال و مشروطی و میانگین کل نمرات دانشجو، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.

تبصره ۴: به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیش‌نیاز دانشگاهی را گذرانده باشند، حداکثر یک نیمسال تحصیلی افزوده می‌شود.

ماده ۱۸) حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی ۹ سال است، که ۳/۵ سال اول به طی مرحله اول و ۵/۵ سال باقیمانده به طی مرحله دوم اختصاص دارد.

تبصره ۱: چنانچه دانشجویانی نتوانند در مدت ۳/۵ سال اول، از امتحان جامع علوم پایه، نمره قبولی کسب کنند از ادامه تحصیل در رشته دندانپزشکی محروم می‌شوند و می‌توانند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به یکی از مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته بدهند.

تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۵/۵ سال از شروع مرحله دوم، این مرحله را به پایان برساند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است. مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد.

فصل چهارم

حضور و غیاب

ماده ۱۹) حضور دانشجو در تمامی جلسات مربوط به هر درس الزامی است و عدم حضور دانشجو در هر یک از جلسات، غیبت محسوب می شود.

ماده ۲۰) ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از $\frac{۴}{۱۷}$ ، عملی و آزمایشگاهی از $\frac{۲}{۱۷}$ ، کارآموزی کارورزی و کارگاهی از ۱ مجموع ساعات آن درس نباید تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می شود و دانشجو موظف به اخذ و تکرار کامل آن درس می باشد.

تبصره: غیبت تا سقف مشخص شده در ماده ۲۰، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدارک مستند و تشخیص استاد مربوطه موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) بر عهده استاد و با تأیید دانشکده خواهد بود.

ماده ۲۱) در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۲۰ بوده و موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می گردد. در این حال رعایت حداقل ۱۲ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۲۲) غیبت غیرموجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می گردد و دانشجو موظف به اخذ و تکرار کامل آن درس می باشد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

فصل پنجم حذف و اضافه

ماده ۲۳) دانشجو می تواند در هر نیمسال تحصیلی از کلیه مراحل دوره دکتری عمومی دندانپزشکی فقط در مهلتی کمتر از دو هفته پس از شروع نیمسال، حداکثر دو درس اخذ شده خود را حذف یا دو درس دیگر اخذ نماید یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید، مشروط بر این که تعداد واحدهای اخذ شده وی از حدود مقرر در ماده ۱۶ تجاوز نکند.

تبصره ۱: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش آمد، جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجو (میزان تعیین شده در ماده ۲۰) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: حذف و اضافه در ترم تابستانی امکان پذیر نیست.

ماده ۲۴) در صورت اضطرار، دانشجو در هر یک از مراحل آموزش دندانپزشکی می تواند تا ۵ هفته به پایان نیمسال تحصیلی مانده، فقط یکی از دروس نظری خود را به پیشنهاد گروه آموزشی مربوط و تایید معاون آموزشی دانشکده حذف کند، مشروط بر اینکه اولاً غیبت دانشجو در آن درس بیش از میزان تعیین شده در ماده ۲۰ نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۲۵) حذف کلیه درس های اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره: حذف کلیه درس های اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تایید شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر است.

فصل ششم

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

ماده ۲۶) ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیتهای آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می گیرد و استاد یا اساتید هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

تبصره: برگزاری امتحان کتبی پایان نیمسال برای هر درس نظری و کارگاهی الزامی است.

ماده ۲۷) ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در دوره بالینی با توجه به موارد زیر انجام می شود:

- ۲۷-۱- رعایت اخلاق اسلامی، حفظ شئون دانشجویی و حسن رابطه با بیماران، مراجعین و کارکنان بخش
- ۲۷-۲- حضور مرتب و تمام وقت در بخش، کلاسهای مربوط
- ۲۷-۳- دقت و احساس مسئولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط بخش از جمله تهیه و تکمیل پرونده بیماران
- ۲۷-۴- افزایش مهارت و بهره گیری دانشجو از دوره بالینی
- ۲۷-۵- شرکت در امتحان واحدهای عملی و کسب نمره لازم

ماده ۲۸) نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو بر اساس مفاد مندرج در مواد ۲۶ و ۲۷ به صورت نمره تعیین می شود و نمره دانشجو در هر درس یا هر بخش بصورت عددی بین صفر تا بیست مشخص می شود.

ماده ۲۹) حداقل نمره قبولی در درسهای عمومی و علوم پایه ۱۰ و در درس های اختصاصی آموزش دندانپزشکی ۱۲ می باشد.

تبصره ۱: دانشجویی که در هر یک از درسها حداقل نمره قبولی را کسب ننماید، در اولین فرصت معین موظف به انتخاب مجدد آن درس است. با این حال نمرات کلیه درس ها اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین محاسبه می شود.

تبصره ۲: هر یک از درس های نظری، عملی، کارگاهی، کارآموزی و کارورزی نمره مستقل دارند، اما نمره درس هایی که ترکیبی از دو وضعیت آموزشی می باشند (مانند درس نظری-کارگاهی یا نظری-عملی) و یک درس محسوب می شوند، حداقل نمره هر قسمت باید ۱۰ باشد و نمره درس، معدل هر دو قسمت باتوجه به ضرایب هر کدام می باشد. عدم کسب حدنصاب نمره نهایی مطابق مفاد ماده ۲۹ و حداقل نمره ۱۰ در هر قسمت منجر به تکرار هر دو قسمت درس می شود.

ماده ۳۰) استاد یا اساتید هر درس یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجو در آن درس را حداکثر ظرف ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان آن درس، از طریق گروه به آموزش دانشکده تسلیم نمایند...

تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش، دانشجو می تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتباً به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.

ماده ۳۱) اداره آموزش دانشکده موظف است نمرات دانشجویان را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیرقابل تغییر است.

ماده ۳۲) در پایان هر نیمسال تحصیلی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال محاسبه و در پایان هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی دندانپزشکی، میانگین کل نمرات دانشجو در آن مرحله محاسبه و در کارنامه وی ثبت می شود.

تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس یا بخش در نمره آن درس یا بخش ضرب می شود و مجموع حاصل ضربها بر تعداد کل واحدهایی که دانشجو برای آنها نمره قبولی یا مردودی دریافت داشته است، تقسیم می شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شود، نمرات درسهایی که دانشجو در دوره تابستانی می گذراند در میانگین کل مرحله مربوطه و میانگین کل دوره محاسبه می شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شود، نمرات درسهایی که دانشجو در دوره تابستانی می گذراند در میانگین کل مرحله مربوطه و میانگین کل دوره محاسبه می شود.

ماده ۳۳) میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال از مراحل اول و دوم آموزش دوره دکتری عمومی دندانپزشکی نباید از ۱۲ کمتر باشد، در غیر این صورت، نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه کمتر از ۱۲ واحد باشد آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد، و لیکن در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجو یا نیمسال آخر در هر یک از مراحل آموزش دندانپزشکی، تعداد واحدها کمتر از ۱۲ باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: دانشکده موظف است موضوع مشروط بودن نام نویسی دانشجو را هر بار کتباً به وی و اولیاء او اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط کند. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی اطلاعی دانشجو از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۳۴) دانشجویی که به صورت مشروط نام نویسی می کند حتی در نیمسال آخر در هر یک از مراحل آموزش دندانپزشکی، حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

تبصره ۳: در موارد استثنایی (محدودیت در سقف سنوات تحصیلی)، در نیمسال آخر تحصیلی در هر یک از مراحل آموزش دندانپزشکی با توجه به تعداد واحد باقی مانده و سوابق تحصیلی دانشجو، ارائه واحد بیش از حد مقرر به دانشجوی مشمول ماده ۳۴ به عهده شورای آموزشی دانشگاه است. در هر صورت این تعداد بیش از ۲۰ واحد نباید باشد.

ماده ۳۵) دانشجویی که در مراحل آموزش دندانپزشکی برای ۳ نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب مشروط شود، از ادامه تحصیل محروم میشود و چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۳۶) میانگین نمرات دانشجو نباید در پایان مرحله اول آموزش دندانپزشکی از ۱۲ و در پایان مرحله دوم از ۱۴ کمتر باشد. دانشجویی که دارای میانگین کمتر از حد تعیین شده در هر یک مراحل باشد، در صورتی که مدت مجاز تحصیل وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد، می تواند درسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است، تکرار کند. در غیر این صورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت. بدیهی است که نمرات دروس تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجویی تعدادی از درسها یا بخشهایی را که حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده، جهت جبران میانگین کل هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی دندانپزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود. چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل است و دانشجو می تواند وارد مرحله بعدی شود و در صورتی که میانگین کل مرحله به حد نصاب نرسیده باشد دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علیرغم اینکه قبلا نمره قبولی کسب نموده بایستی مجددا آن درس یا بخش را تکرار نماید.

تبصره ۲: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ می تواند به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد.

تبصره ۳: شرط اخذ واحدهای درمان جامع، رعایت ضوابط پیش نیازی دروس برنامه دوره دکتری عمومی دندانپزشکی و همچنین کسب میانگین کل (بدون احتساب نمرات درسهای مرحله اول) حداقل ۱۲ می باشد.

ماده ۳۷) دانشجویی که به دلیل مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد به غیر از رشته قبلی خود در آزمون سراسری شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد، دانشگاه پذیرنده می تواند واحدهایی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و مطابق مقررات مربوطه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

فصل هفتم

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۳۸) دانشجوی پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی می تواند در طول مراحل اول و دوم آموزش دندانپزشکی، حداکثر ۲ نیمسال تحصیلی متوالی یا متناوب و با احتساب در سنوات از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجوی در اولین نیمسال تحصیلی، به عهده شورای آموزشی دانشگاه می باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجوی در هر مرحله محسوب می شود.

ماده ۳۹) تقاضای مرخصی تحصیلی باید بصورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال، توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود، تصمیم گیری به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲: اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتبا به وی ابلاغ کند.

تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجو می باشد.

ماده ۴۰) دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل می توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۴۱) دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آنها به تأیید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد می توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۴۲) دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را شخصا به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. در این صورت دانشجو مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود و دانشجو پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره : دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

فصل هشتم

انتقال

ماده ۴۳) انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۴۴) انتقال دانشجو با توافق دانشگاه‌های مبداء و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است:

- ۱- ۴۴-۱- ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبداء از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.
- ۲- ۴۴-۲- متقاضی حداقل دو نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبداء گذرانده باشد.
- ۳- ۴۴-۳- واحدهای باقیمانده دانشجو برای دانشگاه مقصد، حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد.
- ۴- ۴۴-۴- میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی، حداقل ۱۲ باشد.
- ۵- ۴۴-۵- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در رشته و سهمیه مربوط در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

تبصره ۱: انتقال محل تحصیل دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد سپرده‌اند، با رعایت شرایط ماده ۴۴ و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان‌پذیر است.

تبصره ۲: انتقال دانشجویان جدید‌الورود از تهران به شهرستانها و از دانشگاه‌های تیپ یک به سایر دانشگاه‌های تیپ دو و سه در بدو قبولی به شرط موافقت دانشگاه‌های مبداء و مقصد امکان‌پذیر است.

ماده ۴۵) در موارد زیر انتقال دانشجو به محل یا نزدیکترین محل سکونت دائم خانواده، خارج از شرایط مذکور در ماده ۴۴ (به استثنای شرط ۱) انجام می‌شود:

- ۱- ۴۵-۱- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.
- ۲- ۴۵-۲- بیماری صعب‌العلاج یا معلولیت مؤثر دانشجو، به نحوی که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه قادر به ادامه زندگی بطور مستقل نباشد و ضرورت انتقال وی محرز باشد.
- ۳- ۴۵-۳- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر که محل تحصیل یا اشتغال شوهر به تأیید مراجع ذیربط، در شهر دیگری باشد.

تبصره ۱۵: هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجوی در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲۵: اشتغال به کار همسر دانشجوی در تهران باید به صورت رسمی یا پیمانی دولت باشد و مشاغل آزاد یا خصوصی در اولویت بعدی، در صورت وجود ظرفیت با نظر شورای انتقال قرار خواهند گرفت.

تبصره ۳۵: برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او باید به تأیید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۴۵: در موارد استثنائی، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و همسر او نیز در شهرستان دانشجوی باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان محل تحصیل همسر موجود نباشد، همسر او می تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۵۵: صحت هر یک از موارد مذکور باید به تأیید دانشگاه مقصد نیز برسد.

ماده ۴۶: انتقال دانشجوی به هریک از دانشگاه‌های تهران ممنوع است جز در موارد مذکور در ماده ۴۵.

ماده ۴۷: انتقال از دانشگاه‌های غیر دولتی به دانشگاه‌های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن با موافقت مبداء و مقصد و رعایت ضوابط مربوط بلامانع است.

ماده ۴۸: انتقال فرزندان اعضاء هیأت علمی تابع ضوابط و آیین‌نامه مربوط به خود می باشد.

ماده ۴۹: انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور، تابع ضوابط و آیین‌نامه مربوط به خود می باشد.

ماده ۵۰: دانشجوی متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را کتباً با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبداء تسلیم کند.

ماده ۵۱) دانشگاه مبداء، در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف یک هفته، موافقت خود را به همراه درخواست و ریز نمرات دانشجوی به دانشگاه مقصد ارسال نماید و دانشگاه مقصد مکلف است حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی نظر خود را به دانشگاه مبداء اعلام دارد.

تبصره ۵: در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجوی از دانشگاه مبداء به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجوی با دانشگاه مبداء قطع می شود.

ماده ۵۲) در صورت انتقال، واحدهای گذرانده شده دانشجوی که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ و بیشتر از ۱۰ است برعهده دانشگاه مقصد است. در هر حال عدم پذیرش واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره ۱: تمام نمرات درسی دانشجوی در دانشگاه مبداء اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجوی ثبت و در محاسبه میانگین کل او محاسبه می شود.

تبصره ۲: عدم پذیرش دروس با نمره کمتر از ۱۲ مربوط به مرحله ای است که دانشجوی به هنگام انتقال در آن مرحله مشغول به تحصیل است و به مرحله قبلی تسری ندارد.

ماده ۵۳) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجوی و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاه های مبداء و مقصد با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجوی قید می شود.

ماده ۵۴) انتقال دانشجوی در طول مدت تحصیل فقط برای یکبار مجاز است.

فصل نهم

دانشجوی میهمان

ماده ۵۵) در مواردی که دانشجوی، به طور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می‌تواند با توافق دانشگاه‌های مبدا و مقصد به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را بطور موقت برای مدت معین تغییر دهد.

تبصره ۱: میهمانی از دوره‌های روزانه به شبانه، از دانشگاه‌های حضوری به غیر حضوری، از دانشگاه‌های دولتی به غیر دولتی و برعکس ممنوع است.

تبصره ۲: میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه، مشروط بر این است که دانشجو حداقل دو نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدا گذرانده باشد. میهمانی دانشجویان جدیدالورود از تهران به شهرستانها و از دانشگاه‌های تیپ یک به سایر دانشگاه‌های تیپ دو و سه در بدو قبولی به شرط موافقت دانشگاه‌های مبدا و مقصد امکان پذیر است.

تبصره ۳: میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت دانشگاه مبدا و دانشگاه مقصد، به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی مذکور کمتر از ۱۰ واحد باشد و جمع واحدهای درسی اخذ شده دانشجو در دانشگاه مبدا و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است.

ماده ۵۶) تعداد واحدهایی که دانشجوی به صورت میهمان چه به صورت تمام وقت و چه به صورت تک درس، در یک یا چند دانشگاه گذرانده است، نباید از ۲۵ درصد کل واحدهای دوره تجاوز نماید.

تبصره ۱: انتخاب واحد دانشجو به صورت میهمان در دانشگاه مقصد چه به صورت تمام وقت و چه به صورت تک درس باید با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبدا و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

تبصره ۲۵: واحدهایی که دانشجوی میهمان در یک یا چند دانشگاه می‌گذرانند عیناً در کارنامه دانشجویی ثبت می‌شود و نمرات آنها در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور می‌گردد.

تبصره ۳۰: حداقل نمره قبولی دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد ۱۲ می‌باشد. واحدهایی را که دانشجوی در دانشگاه مقصد با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است باید مجدداً بگذراند.

ماده ۵۷) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان توسط دانشگاه مبدا صادر خواهد شد.

فصل دهم

تغییر رشته

ماده ۵۸ دانشجو در طول دوران تحصیل خود می تواند در صورت داشتن شرایط زیر و موافقت دانشگاه های ذیربط، به رشته دیگری تغییر رشته دهد:

۱-۵۸- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲-۵۸- حداقل $\frac{1}{6}$ و حداکثر $\frac{1}{3}$ کل واحدهای دوره را گذرانده باشد.

۳-۵۸- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در سهمیه و رشته مورد تقاضا در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

۴-۵۸- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویانی که از ادامه تحصیل در رشته دندانپزشکی محروم می شوند، براساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ صورت می گیرد.

تبصره ۲: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان پذیر است.

تبصره ۳: تغییر رشته به رشته هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش بینی شده است، موقوف به احراز شرایط مربوط است.

تبصره ۴: دانشجو در طول تحصیل خود تنها برای یکبار می تواند تغییر رشته دهد به استثنای مشمولین مندرج در تبصره ۱ همین ماده.

ماده ۵۹) تغییر رشته باید در مقاطع تحصیلی هم سطح صورت گیرد در غیر این صورت فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین‌تر با رعایت مقررات ماده ۵۸ امکان‌پذیر است.

ماده ۶۰) در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین نیمسال تحصیلی پس از موافقت، در رشته جدید ثبت نام و انتخاب واحد نماید. پس از ثبت نام، اجازه بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره ۵: اقدام نکردن دانشجو برای ثبت نام در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می‌شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می‌شود.

ماده ۶۱) دانشجو تا قبل از ثبت نام در رشته جدید تابع مقررات آموزشی رشته قبلی می‌باشد.

ماده ۶۲) در صورتی که دانشجو هم زمان دارای شرایط انتقال و همچنین شرایط تغییر رشته باشد، تغییر رشته توأم با انتقال بلامانع است.

تبصره ۵: تغییر رشته توأم با انتقال از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و برعکس در صورت داشتن شرایط تغییر رشته و انتقال بلامانع است.

ماده ۶۳) دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل‌سازی می‌شود و فقط درسهایی از وی پذیرفته می‌شود که با تشخیص گروه آموزشی با درس رشته جدید حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروسها نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌گردد، ولی نمرات دروسهای پذیرفته نشده بدون احتساب در میانگین در کارنامه دانشجو باقی می‌ماند. در این صورت چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد با تصمیم شورای آموزشی دانشگاه، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی در سابقه تحصیلی دانشجو در رشته جدید منظور خواهد شد.

تبصره ۲۵: در صورتی که تعداد واحدهای درسهای پذیرفته نشده دانشجو، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل از دانشجو سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی‌شود.

ماده ۶۴) متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را به همراه مدارک لازم حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به آموزش دانشگاه محل تحصیل خود تسلیم کند.

ماده ۶۵) چنانچه دانشجو در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه‌ای گردد که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه توانایی ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی و یا امکان بهره‌گیری از کارآیی حاصل از آن را از دست بدهد، اجازه ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی دندانپزشکی را ندارد و می‌تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد تغییر رشته دهد. در این حال دانشجو از رعایت مقررات ماده ۵۸ (به استثنای بند یک) معاف خواهد بود.

تبصره ۵: در مواردی که دانشجو، در طول تحصیل دچار اختلالات روانی و رفتاری یا بیماری جسمی و نقص عضو مؤثر گردد به نحوی که توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته‌های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، می‌تواند با نظر شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه به رشته‌ای در گروه آزمایشی دیگر که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد، پس از کسب موافقت دانشگاه مقصد تغییر رشته دهد.

فصل یازدهم

پذیرش واحدهای درسی پذیرفته شدگان آزمون سراسری

ماده ۶۶) معادل سازی و پذیرش دروسی که دانشجو قبلاً در دانشگاه‌ها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده است با رعایت موارد زیر مجاز است.

- ۱-۶۶- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.
- ۲-۶۶- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
- ۳-۶۶- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
- ۴-۶۶- محتوای آموزشی درس‌های گذرانده شده با درس‌های رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی ذیربط حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از درس‌ها از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱۵: معادل‌سازی درس‌های تخصصی در مقاطع هم سطح یا از مقاطع بالاتر به پایین‌تر امکان پذیر است.

تبصره ۲۵: معادل‌سازی و پذیرفتن درس‌ها توسط گروه‌های آموزشی ذیربط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود.

ماده ۶۷) نمرات درس‌های پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی‌شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.

ماده ۶۸) به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می‌شود.

فصل دوازدهم

پایان نامه

ماده ۶۹) پایان نامه بخشی از دوره دکتری عمومی دندانپزشکی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد.

ماده ۷۰) دانشجویان دوره دکتری عمومی دندانپزشکی باید پس از گذراندن ۱۲۰ واحد درسی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی، تا یک سال واحد پایان نامه (۱) خود را انتخاب و موضوع پایان نامه خود را به ثبت برسانند.

ماده ۷۱) استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده مربوطه تعیین می‌گردد.

تبصره ۱: رتبه استاد راهنما حداقل استادیاری است. در موارد استثنایی با تأیید شورای پژوهشی دانشکده می‌توان از اعضای هیأت علمی مربی نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود.

تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو می‌تواند بیش از یک استاد راهنما داشته باشد.

ماده ۷۲) در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تأیید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می‌شود.

تبصره ۳: سقف تعداد پایان نامه‌های دوره دکتری عمومی دندانپزشکی که به‌طور همزمان توسط هر استاد راهنما هدایت می‌شوند از فرمول تقسیم تعداد کل دانشجویان ورودی در هر سال به تعداد کل اعضای هیأت علمی دانشکده مربوطه ضرب در عدد ۴ بدست می‌آید. در دانشکده‌هایی که تعداد اعضای هیأت علمی زیاد است و با فرمول فوق سقف پایان نامه هر عضو هیأت علمی عدد کمی خواهد شد، هر عضو هیأت علمی براساس مرتبه

دانشگاهی وی و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده، حداکثر ۳ پایان‌نامه دانشجویان با سال ورودی یکسان را به‌طور هم‌زمان می‌تواند راهنمایی نماید.

ماده ۷۳) انتخاب موضوع پایان‌نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد.

ماده ۷۴) موضوع پایان‌نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان‌نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد.

تبصره ۵: در موارد خاص و با نظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان‌نامه با عنوان و محتوای مشابه بلامانع است.

ماده ۷۵) هر دانشجو باید یک موضوع را بعنوان پایان‌نامه انتخاب نماید.

تبصره ۵: انتخاب موضوع پایان‌نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۳ نفر) پس از تایید استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل مجاز می‌باشد.

الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد.

ب: تقسیم‌بندی موضوع تحقیق به گونه‌ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان‌نامه را عهده‌دار شوند.

ماده ۷۶) جهت ثبت موضوع پایان‌نامه باید مراحل ذیل طی شود:

الف: انتخاب موضوع پایان‌نامه با هدایت استاد راهنما

ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان‌نامه توسط معاونت پژوهشی دانشکده.

ج: تصویب طرح پیشنهادی پایان‌نامه در گروه آموزشی مربوطه

د: ارائه طرح پیشنهادی پایان‌نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده

ه: ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان‌نامه

تبصره ۵: فاصله زمان ثبت موضوع پایان‌نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یکسال باشد.

ماده ۷۷) هر پایان‌نامه باید حاوی موارد زیر باشد:

الف: چکیده به زبان فارسی و انگلیسی (اهمیت و زمینه کار، مواد و روش، نتایج و نتیجه‌گیری)

ب: مقدمه (دلایل اهمیت موضوع پژوهش، اطلاعات کلی در زمینه پژوهش و اهداف پژوهش)

ج: بررسی متون

د: روش کار (نوع پژوهش، محیط و مواد پژوهش، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری، روش جمع‌آوری

اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و انواع آزمون‌های آماری و مراحل انجام کار)

ز: نتایج (استفاده از آزمون‌های آماری، جداول، نمودارها و بیان نتایج)

و: بحث و نتیجه‌گیری (بررسی نتایج حاصله، مقایسه نتایج با سایر مطالعات، بررسی علت تفاوت نتایج

پژوهش با سایر مطالعات، بررسی نقایص و محدودیت‌های پژوهش، نتیجه‌گیری نهایی و ارائه پیشنهادات)

ه: مراجع

ماده ۷۸) نگارش پایان‌نامه به زبان انگلیسی بلامانع می‌باشد ولی لازم است علاوه بر چکیده به زبان انگلیسی،

چکیده به زبان فارسی نیز داشته باشد.

ماده ۷۹) هیأت داوران که مسئولیت تصمیم‌گیری نهایی در مورد پایان‌نامه‌ها را برعهده دارند از اعضای زیر

تشکیل می‌شود:

۱- استاد یا استادان راهنما

۲- استاد مشاور (در صورت وجود)

۳- نماینده معاون پژوهشی دانشکده

۴- نماینده معاون آموزشی دانشکده از گروه مرتبط با پایان‌نامه

۵- یک عضو از اعضای هیأت علمی یا محققان، متخصصان و صاحب‌نظران به انتخاب گروه آموزشی

مربوطه

ماده ۸۵ یک نسخه از خلاصه هر پایان نامه می بایست به حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع جهت بهره برداری و اطلاع رسانی به دیگر مراکز ارسال گردد.

فصل سیزدهم فراغت از تحصیل

ماده ۸۶) دانشجویی که کلیه واحدهای درسی و مراحل آموزشی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی و پایان نامه را طبق برنامه مصوب براساس مقررات این آیین‌نامه با موفقیت گذرانده باشد فارغ‌التحصیل دوره دکتری عمومی دندانپزشکی شناخته می‌شود.

ماده ۸۷) این آیین‌نامه در ۱۳ فصل، ۸۷ ماده و ۸۴ تبصره در چهل و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۹ به تصویب رسید و از ابتدای سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است که از تاریخ اجرا کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های قبلی مغایر با آن برای این دسته از دانشجویان لغو می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

مصوب چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۹/۵/۱۸

رای صادره در چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۵/۱۸ در مورد
آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته در ۹ فصل و ۳۲ ماده و ۳۷ تبصره در چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۵/۱۸ به تصویب رسید. این آیین نامه در همه دانشگاه ها و دانشکده های علوم پزشکی و موسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور جهت دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ و به بعد لازم الاجرا است و از تاریخ ابلاغ آن، آیین نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه ها و دستورالعمل های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می گردد. شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان ورودی قبل از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ را با آیین نامه جدید تطبیق داده و بر اساس آن این دانشجویان را فارغ التحصیل نماید.

مورد تأیید است

دکتر محمد علی محقق
معاون آموزشی

مورد تأیید است

دکتر سید امیر محسن ضیائی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

رای صادره در چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۵/۱۸ در مورد
آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته صحیح است، به واحدهای مجری ابلاغ شود.

دکتر مرضیه وحید دستجردی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب چهل و سومین جلسه شورای عالی
برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۸/۵/۸۹

فصل اول
کلیات

تعریف

ماده ۱:

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، یکی از دوره های آموزشی در سطح آموزش عالی و بالاتر از دوره کارشناسی است و سرانجام به دریافت مدرک کارشناسی ارشد ناپیوسته در یک رشته دانشگاهی می انجامد.

تبصره ۱:

در این آیین نامه، به منظور اختصار، به همه دانشگاهها، دانشکدهها و موسسات آموزش عالی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی (Ph.D) فعالیت دارند، دانشگاه گفته می شود.

تبصره ۲:

در دانشگاههایی که مجری دوره های کارشناسی ارشد یا دکتری تخصصی (Ph.D) می باشند، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده / دانشگاه براساس آئین نامه مدیریت دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مصوب جلسه ۲۴ مورخ ۷۰/۴/۱۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل خواهد شد.

هدف

ماده ۲:

هدف از ایجاد دوره کارشناسی ارشد، گسترش دانش و تربیت متخصصان و پژوهشگرانی است که با فراگیری آموزشهای لازم و آشنایی با روش های پژوهش علمی، مهارت لازم را برای آموزش، پژوهش و خدمات مربوط پیدا کنند.

فصل دوم

شرایط ورود

ماده ۳:

شرایط ورود به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته عبارت است از:

- ۳-۱: داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی
- ۳-۲: داشتن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر متناسب با رشته تحصیلی مورد تقاضا از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج کشور که حسب مورد به تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسیده باشد.
- ۳-۳: برخورداری از سلامت جسمی و روانی متناسب با رشته تحصیلی.
- ۳-۴: موفقیت در آزمون ورودی دوره.
- ۳-۵: عدم اشتغال به تحصیل همزمان در همان دانشگاه و یا دانشگاه‌های دیگر و سایر موسسات آموزشی و پژوهشی.

تبصره ۱:

تشخیص اینکه دارنده کدام دانشنامه در کدام رشته می‌تواند تحصیل کند برعهده دبیرخانه آموزشی تخصصی مربوطه و تایید شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی است.

تبصره ۲:

شرایط پذیرش اتباع خارجی در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته تابع آیین نامه‌های مربوط می‌باشد.

تبصره ۳:

دارندگان مدرک معادل، گواهی اتمام دوره و یا میانگین کل کمتر از ۱۲ در مقطع کارشناسی، مجاز به ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی نمی‌باشند.

فصل سوم نظام آموزشی

ماده ۴ :

آموزش در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در تمام دانشگاههای کشور مبتنی بر نظام واحدی است .
در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است .

هر واحد درسی، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۴ ساعت، کارگاهی و کار آموزی ۵۱ ساعت، کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی، طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می شود . در مورد رشته هایی که دارای پروژه هستند مدت اجرای پروژه در یک نیمسال متناسب با واحد آن، توسط استاد مربوط تعیین می شود.

ماده ۵ :

هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط وامکانات یک دوره تابستانی است . مدت آموزش هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۷ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته، با رعایت مفاد ماده ۴ این آیین نامه است.

تبصره ۱ :

طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت آموزش محسوب نمی شود .

تبصره ۲ :

در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع حوادث طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوط در طول ۱۷ هفته و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه، می توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاه تر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسهها را اخذ کرده اند تدریس نمود ، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۴ این آیین نامه کمتر نشود .

ماده ۶ :

تمام دانشگاههای علوم پزشکی موظفند برنامه های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند .

تبصره :

- کلیه دانشگاههای علوم پزشکی اعم از دارای هیات ممیزه و فاقد هیات ممیزه و سازمانهای وابسته به وزارت بهداشت، مجاز خواهند بود نسبت به ارایه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری

(Noncore) در هر برنامه آموزشی که دارای مجوز می‌باشند اقدام و این دروس را به صورت اختیاری به دانشجویان ارائه نمایند.

- سقف ارائه واحدهای درسی جدید به جای دروس اختیاری (Noncore) در دانشگاه‌های دارای هیات ممیزه ۲۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی می‌باشد و در دانشگاه‌های فاقد هیات ممیزه به شرط داشتن سه دوره فارغ‌التحصیل در رشته مربوطه، ۱۰٪ کل واحدهای دوره در هر برنامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۷:

تعداد کل واحدهای دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، با احتساب واحد پایان نامه، برحسب رشته، حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است.

تبصره ۱:

چنانچه به تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه گذراندن درس‌های کمبود یا جبرانی، برای دانشجوی، ضروری تشخیص داده شود، وی مکلف است، آن درسها را براساس برنامه آموزشی مصوب دوره، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته و مطابق این آیین نامه بگذراند.

تبصره ۲:

حداکثر تعداد واحدهای درس‌های کمبود یا جبرانی ۲۴ واحد است.

تبصره ۳:

در انتخاب درس‌ها، اولویت با درس‌های کمبود یا جبرانی است، ترتیب ارائه دروس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جا بجا کردن ریز مواد درسی و طرح مطالب جدید در یک درس در چارچوب برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی، با نظر گروه آموزشی مربوطه، بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/دانشگاه ذیربط است.

تبصره ۴:

به ازای گذراندن هر ۱۲ واحد درسی از درس‌های کمبود یا جبرانی، یک نیمسال تحصیلی، به طول مدت تحصیل دانشجوی، افزوده می‌شود.

ماده ۸:

تعداد واحد پایان نامه کارشناسی ارشد، برای همه رشته‌ها مطابق برنامه های مصوب شورای عالی برنامه- ریزی بین ۱۰-۴ واحد درسی، است.

ماده ۹:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۸ تا ۱۴ واحد درسی از مجموع دروس دوره را انتخاب و ثبت نام کند، مگر آنکه کمتر از ۸ واحد درسی باقی داشته باشد. در موارد استثنایی، با پیشنهاد گروه آموزشی ذیربط و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه / دانشکده این تعداد می تواند حداکثر به ۱۶ واحد افزایش یابد.

تبصره ۱:

در آخرین نیمسال تحصیلی نام نویسی دانشجو با کمتر از ۸ واحد درسی بلامانع است.

تبصره ۲:

در صورت ارائه دوره تابستانی دانشجو مجاز به اخذ حداکثر ۴ واحد درسی در آن دوره می باشد.

فصل چهارم حضور و غیاب

ماده ۱۰:

حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس

نظری از $\frac{۴}{۱۷}$ ، عملی و آزمایشگاهی از $\frac{۲}{۱۷}$ و کارگاهی، کارآموزی و کارورزی از $\frac{۱}{۱۰}$

مجموع ساعات آن درس نباید تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود.

تبصره ۱:

غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در ماده ۱۰ در صورتی مجاز خواهد بود که با ارایه مدارک مستند و ارائه گزارش استاد مربوط با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه شناخته شود.

تبصره ۲:

در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۱۰ باشد ولی غیبت او به تشخیص دانشکده و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موجه تشخیص داده شود آن درس حذف می‌شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، و نیمسال مذکور بعنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

ماده ۱۱:

غیبت غیر موجه در امتحان هر درس موجب گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می‌شود. در این صورت رعایت حداقل ۸ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور بعنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده / دانشگاه است.

فصل پنجم ارزشیابی

ماده ۱۲:

حداقل نمره قبولی در هر درس اختصاصی اجباری و اختصاصی اختیاری ۱۴ از ۲۰ و برای دروس کمبود یا جبرانی ۱۲ از ۲۰ است. چنانچه نمره دانشجو کمتر از این مقدار باشد باید آن درس را تکرار نماید.

تبصره ۱:

اگر دانشجویی در یک درس اختصاصی اختیاری مردود شود، در صورت تایید گروه آموزشی می‌تواند از جدول دروس اختصاصی اختیاری در برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی درس دیگری را انتخاب کند. در این صورت نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و مردودی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین نیمسال مربوط و میانگین کل منظور می‌شود.

تبصره ۲:

در مواردی که ارزشیابی دانشجو در یک درس موقوف به فعالیت‌هایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیمسال تحصیلی ممکن نباشد، نمره دانشجو در آن درس ناتمام اعلام می‌شود. در این صورت باید نمره دانشجو در این درس، حداکثر تا پایان نیمسال تحصیلی بعد، توسط استاد مربوطه به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود. در غیر این صورت با اعلام دانشکده درس توسط دانشگاه حذف خواهد شد. بدیهی است ثبت نمره ناتمام در نیمسالی خواهد بود که دانشجو واحد را اخذ نموده است.

ماده ۱۳:

میانگین نمرات دروس دانشجو، در هر نیمسال تحصیلی، نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر این صورت دانشگاه به دانشجو اخطار خواهد داد ولی دانشجو محدودیتی از لحاظ انتخاب واحد نداشته و در نیمسال بعدی، در محدوده حدنصاب واحدها می‌تواند اخذ واحد نماید.

تبصره ۱:

اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب کمتر از ۱۴ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته محروم می‌شود.

تبصره ۲:

نیمسال‌هایی که تعداد واحدهای اخذ شده کمتر از حدنصاب (۸ واحد) باشد در صورت کسب میانگین کمتر از ۱۴ جزو نیمسال‌های مشمول اخطار محاسبه خواهد شد.

تبصره ۳:

نمره دروس کمبود یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می شود و در احتساب میانگین نمرات نیمسال تحصیلی و میانگین کل نمرات دانشجو منظور نمیشود.

فصل ششم

طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۱۴:

طول دوره مدتی است که دانشجو باید دروس تعیین شده در دوره و همچنین پایان نامه را براساس مقررات مربوط به اتمام برساند. حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۳ سال است. چنانچه دانشجو در این مدت نتواند دروس دوره را با موفقیت بگذراند و پایان نامه خود را تکمیل و از آن دفاع نماید از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره:

شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند، در موارد استثنایی به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده حداکثر یک نیمسال تحصیلی به مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه نماید.

ماده ۱۵:

دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند برای ثبت نام و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه نماید. عدم مراجعه دانشجو برای نام‌نویسی برای یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌گردد. در موارد استثنایی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می‌داند، باید دلایل آن را حداکثر یکماه قبل از پایان همان نیمسال به صورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می‌شود.

ماده ۱۶:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته می‌تواند حداکثر برای یک نیمسال تحصیلی، از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱:

اخذ مرخصی تحصیلی در اولین نیمسال تحصیلی مجاز نیست. در موارد استثنایی، با پیشنهاد دانشکده، تصمیم‌گیری برعهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۲:

مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۳:

تقاضای مرخصی باید به صورت کتبی حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد و اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط قبل از اتمام مهلت نام‌نویسی موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتبا به وی ابلاغ نماید. موافقت دانشگاه با مرخصی تحصیلی دانشجو با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می‌گیرد. عواقب احتمالی ناشی از مرخصی تحصیلی به عهده دانشجو است.

تبصره ۴:

حذف کلیه دروسهای اخذ شده در یک نیمسال حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در حداکثر سنوات مجاز تحصیلی دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۵:

دانشجویان خانم شاغل به تحصیل در کلیه رشته‌های علوم پزشکی، در صورت بارداری می‌توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی تحصیلی به دلیل زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره ۶:

دانشجویانی که گواهی پزشکی موجه آنها به تایید شورای پزشکی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد، می‌توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۱۷:

دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را کتبا به اداره آموزش دانشگاه یا دانشکده تسلیم نماید، این دانشجو مجاز است فقط برای یک نوبت حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال تحصیلی تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. و آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می‌شود. پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره:

دانشجویی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد سوابق تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۱۸:

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد که از تحصیل محروم و یا از ادامه تحصیل منصرف می شوند، چنانچه با دانشگاه محل تحصیل خود تسویه حساب کنند، می توانند مجدداً در آزمون ورودی دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته شرکت نمایند (دانشجوی محروم از تحصیل نمیتواند در آزمون ورودی کارشناسی ارشد رشته قبلی خود شرکت نماید) در صورت قبولی در آزمون، واحدهای درسی قبلی آنها، در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته پس از ارزیابی و تطبیق با برنامه مصوب پذیرفته می‌شود. ارزیابی دروس و تطبیق واحدها توسط گروه آموزشی مربوط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود و به ازای هر ۱۰-۸ واحد پذیرفته شده یک نیمسال از حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو کاسته می‌شود.

پذیرش واحدهای درسی قبلی این دانشجویان منوط به احراز ۴ شرط زیر است:

۱- واحد آموزشی قبلی دارای مجوز از شورای گسترش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم تحقیقات و فناوری باشد.

۲- پذیرش دانشجو از طریق آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته باشد.

۳- برنامه‌های درسی اجرا شده، مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی یکی از دو وزارتخانه ذکر شده در بند ۱ باشد.

۴- محتوای دروس گذرانده شده با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی مربوط، باید حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از آن دروسها از ۱۴ کمتر نباشد.

فصل هفتم

پایان نامه

ماده ۱۹:

تهیه پایان نامه بخشی از دوره کارشناسی ارشد است که طی آن دانشجو موظف است، در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق و تتبع بپردازد.

ماده ۲۰:

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی موضوع پایان نامه خود را با نظر استاد راهنما مشخص نماید و به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.

ماده ۲۱:

استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو و موافقت استاد و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، از اعضای هیات علمی دانشگاه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین می‌گردد.

تبصره ۱:

در موارد خاص در صورت ضرورت، به پیشنهاد گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، انتخاب استاد راهنما با حداقل مرتبه استادیاری، خارج از دانشگاه بلامانع است.

تبصره ۲:

در رشته‌هایی که استادیار وجود ندارد و یا تعداد استادیار در آن رشته کافی نیست می‌توان به صورت استثناء استاد راهنما را با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه از بین مربیان دانشگاه که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی باشند، انتخاب کرد.

ماده ۲۲:

تعداد پایان نامه‌هایی که هر استاد راهنما با حداقل مرتبه استادیاری می‌تواند به طور همزمان هدایت آنها را برعهده داشته باشد یکی از موارد زیر است:

الف - دو پایان نامه دکتری تخصصی (Ph.D)

ب - یک پایان نامه دکتری تخصصی (Ph.D) و سه پایان نامه کارشناسی ارشد

ج - در شرایط استثنای تصمیم‌گیری در خصوص هدایت همزمان پایان نامه‌ها بیش از هر یک از موارد بند

الف و ب بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به توانایی علمی و رعایت عدالت در تقسیم

پایان نامه‌ها می‌باشد.

تبصره ۱:

هدایت پایان نامه های دوره دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی همانند پایان نامه کارشناسی ارشد محسوب میشود.

تبصره ۲:

مربیان با تجربه و با سابقه دانشگاه که حائز شرایط مندرج در تبصره ۲ ماده ۲۱ باشند می توانند حداکثر هدایت ۲ پایان نامه کارشناسی ارشد را به طور همزمان برعهده بگیرد.

ماده ۲۳:

به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یک یا دو نفر از اعضای هیأت علمی و یا از صاحب نظران و محققان برجسته، مرتبط با موضوع پایان نامه می توانند بعنوان استاد مشاور تعیین شوند.

ماده ۲۴:

ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه توسط هیأت داوران، متشکل از استاد راهنما، استاد یا اساتید مشاور و یک نفر نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دو نفر از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان داخل یا خارج از دانشگاه به عنوان ناظر با حق رای به پیشنهاد گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده صورت می گیرد.

تبصره: دانشجوی هنگامی مجاز به دفاع از پایان نامه است که کلیه واحدهای آموزشی خود را با موفقیت گذرانده باشد و تکمیل بودن پایان نامه او توسط استاد راهنما به صورت کتبی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام شده باشد.

ماده ۲۵:

هیأت داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت پایان نامه، نمره آنرا با تأکید بر درجه به شرح زیر سطح بندی می نماید.

نمره	درجه
۱۸/۵ - ۲۰	عالی
۱۷ - ۱۸/۴۹	بسیار خوب
۱۵/۵ - ۱۶/۹۹	خوب
۱۴ - ۱۵/۴۹	قابل قبول
کمتر از ۱۴	غیر قابل قبول

تبصره ۱:

نمره پایان نامه در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه می شود.

تبصره ۲:

کسب درجه عالی به شرطی می‌باشد که دانشجو نویسنده مقاله‌ای از موضوع پایان‌نامه در مجلات معتبر علمی پژوهشی خارجی و یا گروه یک ایندکس شده داخلی بر اساس تقسیم‌بندی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع باشد.

ماده ۲۶:

دانشجو پس از انتخاب پایان‌نامه، تا زمانی که آنرا به پایان نرسانده است موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال‌های بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان‌نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می‌شود و در میانگین نیمسال و میانگین کل نمرات او منظور خواهد شد.

ماده ۲۷:

در صورتی که پایان‌نامه، از نظر هیات داوران، غیرقابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می‌تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان‌نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می‌کنند از آن دفاع نماید. دانشجویی که در حداکثر مدت مجاز تحصیل نتواند از پایان‌نامه خود با موفقیت دفاع کند از تحصیل محروم می‌شود و مدرکی دریافت نمی‌کند.

فصل هشتم

سایر مقررات

ماده ۲۸:

انتقال و تغییر رشته و جابجایی در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ممنوع است.

ماده ۲۹:

در صورتی که ارائه برخی از دروس، در یک رشته و در یک زمان معین، در دانشگاه مبداء، ممکن نباشد، دانشجوی می تواند، آن دروس را باموافقت استاد راهنما و گروه آموزشی مربوطه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در دانشگاه یا دانشکده دیگری که مجری دوره است به صورت میهمان بگذرانند. در این صورت کسب موافقت دانشگاه مقصد هم ضروری است تعداد واحدهای درسی دانشجوی میهمان در یک دانشگاه نباید از نصف واحدهای آموزشی دوره تجاوز نماید.

ماده ۳۰:

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته باید به صورت تمام وقت و منطبق با شرایط زیر به تحصیل بپردازد:

- ۱-۳۰-۱- تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته تمام وقت می باشد بنابراین هرگونه اشتغالی غیر از تحصیل برای دانشجوی ممنوع است.
- ۲-۳۰-۲- حضور تمام وقت دانشجوی، مطابق ضوابط و مقررات دانشگاه در مورد حضور تمام وقت مربیان گروه-های آموزشی ذیربط است.
- ۳-۳۰-۳- مسئولیت نظارت و کنترل حضور تمام وقت دانشجوی به عهده گروه آموزشی مربوط است. بدیهی است دانشجوی تابع قوانین و مقررات اداری حضور و غیاب دانشگاه می باشد.
- ۴-۳۰-۴- کلیه دانشجویان دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته میتوانند در طول سال از یک ماه مرخصی استفاده نمایند و این مرخصی قابل ذخیره شدن نمی باشد.
- ۵-۳۰-۵- گروه آموزشی موظف است غیبت غیرموجه دانشجوی را در اسرع وقت جهت انجام اقدامات قانونی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه گزارش نماید.
- ۶-۳۰-۶- در صورتی که دانشجوی از اجرای مفاد بندهای این ماده تخلف ورزد، از سوی گروه آموزشی، به عنوان متخلف به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اقدام قانونی معرفی می گردد.

فصل نهم

فراغت از تحصیل

ماده ۳۱:

میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد. در غیر این صورت از دریافت مدرک کارشناسی ارشد محروم می‌شود.

تبصره:

دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره و قبولی پایان‌نامه، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد، می‌تواند تا ۱۴ واحد از دروس اختصاصی اجباری را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ گرفته است را فقط در یک نیمسال تحصیلی تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل فارغ‌التحصیل شود. دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند یا علیرغم استفاده از این فرصت، میانگین کل خود را جبران ننماید، از ادامه تحصیل محروم مانده و مدرکی دریافت نمی‌نماید.

ماده ۳۲:

آیین‌نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۹ فصل و ۳۲ ماده و ۳۷ تبصره در چهل و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۵/۱۸ به تصویب رسید. این آیین‌نامه از ابتدای سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ در همه دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی و موسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور لازم‌الاجرا است. و از تاریخ ابلاغ آن، آیین‌نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین‌نامه لغو می‌گردد. شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان ورودی سال‌های قبل از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ را با آیین‌نامه جدید تطبیق داده و براساس آن فارغ‌التحصیل نماید.

مجموعه
آئین نامه تسهیلات آموزشی
دانشجویان شاهد و ایثارگر

ضمیمه آئین نامه های آموزشی
دوره های دکتری (پزشکی ، دندانپزشکی، داروسازی)
کارشناسی پیوسته ، ناپیوسته و کاردانی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی
اداره کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر

**آئین نامه تسهیلات آموزشی دانشجویان شاهد و ایثارگر ضمیمه آئین نامه های آموزشی
دوره های دکتری (پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی)، کارشناسی پیوسته، ناپیوسته و کاردانی**

تعاریف :

ماده ۱ - تسهیلات این آئین نامه متناسب با مواد آن به دانشجویان شاهد و ایثارگر ذیل تعلق می گیرد:

۱- فرزندان و همسران (شهید، مفقودالثر، آزاده، جانباز ۵۰٪ وبالاتر)

۲- آزاده با حداقل ۶ ماه سابقه اسارت

۳- جانباز ۲۵٪ وبالاتر و همچنین جانباز با حداقل ۱۵٪ جانبازی و ۳ ماه سابقه حضور دوطلبانه درجهه

۴- رزمنده با حداقل ۶ ماه متوالی یا ۹ ماه متناوب سابقه حضور دوطلبانه درجهه

تبصره ۱: منظور از ستاد شاهد و ایثارگر در این آئین نامه ستاد شاهد و ایثارگر هر دانشگاه می باشد.

تبصره ۲: عنوان ستاد شاهد و ایثارگر دانشگاه در این آیین نامه به اختصار ستاد نامیده می شود.

ثبت نام:

ماده ۲ - به دانشجویی جانبازی که بعلت بیماری و یا ادامه درمان نتواند در مهلت تعیین شده برای ثبت نام در هر نیمسال مراجعه کند اجازه داده می شود (مشروط بر اینکه گواهی پزشکی که به تأیید ستاد رسیده باشد ارائه نماید) تا زمان حذف و اضافه ثبت نام و انتخاب واحد کند.

واحد های درسی :

ماده ۳ - دانشجویان شاهد و ایثارگر می توانند در هر نیمسال حداقل ۱۰ واحد انتخاب نمایند و حداکثر تا چهار نیمسال از نیمسال هایی که دانشجو ۱۰ واحد انتخاب نموده است با نظر ستاد جزو سقف سنوات مجاز تحصیلی دانشجو محاسبه نخواهد شد.

تبصره: در نیمسالی که دانشجوی شاهد و ایثارگر خارج از اختیار خود مجبور به انتخاب کمتر از ۱۰ واحد بوده است، در صورت کسر میانگین نیمسال (کمتر از ۱۲ یا ۱۴ با توجه به آئین نامه های آموزشی مربوطه) آن نیمسال بعنوان نیمسال مشروطی محاسبه نخواهد شد

ماده ۴ - دانشجوی شاهد و ایثارگری که با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی فارغ التحصیل می شود در صورتیکه میانگین کل نمرات او حداقل ۱۴ باشد، می تواند در دوره تابستانی حداکثر ۸ واحد انتخاب نماید

تبصره: دانشجوی شاهد و ایثارگری که جهت شرکت در آزمونهای جامع علوم پایه و یا پیش کارورزی حداکثر ۸ واحد درسی باقیمانده داشته باشد با تشخیص و تایید ستاد مجاز به انتخاب حداکثر ۸ واحد

در دوره تابستانی می باشد.

حضور و غیاب :

ماده ۵ - دانشجوی شاهد و ایثارگری که به دلیل انجام معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ یا متاثر از آلام گذشته نتواند در جلسه و یا جلسات امتحانی درس یا دروس گرفته شده شرکت کند با تأیید مدارک توسط ستاد می تواند طبق برنامه ای که از طرف گروه آموزشی ذیربط تعیین می شود حداکثر تا پایان نیمسال بعدی در امتحان آن درس یا دروس شرکت نماید در غیر اینصورت درس یا دروس مذکور حذف میشود.

ماده ۶ - تشخیص موجه و یا غیر موجه بودن غیبت دانشجویان شاهد و ایثارگر در کلاس درس و یا در جلسات امتحان میان نیمسال ، پایان نیمسال، آزمونهای جامع علوم پایه و پیش کارورزی برعهده ستاد می باشد.

حذف و اضافه :

ماده ۷ - دانشجوی شاهد و ایثارگر می تواند دو درس نظری خود را تا ۵ هفته مانده به پایان نیمسال تحصیلی حذف نماید مشروط بر اینکه تعداد واحدهای باقی مانده او از ۱۰ واحد کمتر نشود.
تبصره : دانشجویان شاهد و ایثارگر حداکثر برای ۲ مرتبه در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ، ۳ مرتبه در مقطع کارشناسی و ۴ مرتبه در مقاطع بالاتر می توانند از تسهیلات ماده مذکور بهره مند گردند.

ماده ۸ - تشخیص قادر نبودن به ادامه تحصیل در هر نیمسال تحصیلی برعهده ستاد می باشد که در آن صورت آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد. (دانشجویان شاهد و ایثارگر حداکثر برای ۱ مرتبه در مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ، ۲ مرتبه در مقطع کارشناسی و ۳ مرتبه در مقاطع بالاتر می توانند از تسهیلات این ماده استفاده نمایند)
ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو :

ماده ۹ - مدت زمان امتحان های میان نیمسال و پایان نیمسال برای دانشجویان جانباز با توجه به وضعیت جسمانی آنها بنا به تشخیص ستاد حداکثر تا ۲ برابر مدت زمان معمول آنها قابل افزایش است. مدت زمان آزمون های جامع علوم پایه و پیش کارورزی نیز تا ۲۵٪ مدت زمان امتحانات مذکور برای این دانشجویان (جانباز) قابل افزایش خواهد بود.

ماده ۱۰ - نمرات مردودی حداکثر ۳ درس دانشجویان شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در میانگین کل نمرات پایان نیمسال و میانگین کل نمرات آنها محسوب نمیشود مشروط براینکه نمرات هر یک از دروس پس از اخذ آنها و شرکت در امتحانهای مربوطه در اولین فرصت ممکن کمتر از ۱۲ نباشد.
تبصره : جهت دانشجویان جانباز ۲۵٪ به بالا به ازای هر ۱۰ درصد اضافه جانبازی ، یک درس به ۳ درس اضافه می شود در هر حال دروس حذف شده نباید از ۵ درس تجاوز نماید.

ماده ۱۱ - جهت جبران کسر میانگین کل دوره تحصیل در مقاطع کارشناسی ناپیوسته و کاردانی، دانشجویان شاهد و ایثارگر می توانند دروس مزبور را با رعایت سایر شرایط ، در سقف سنوات تحصیلی در دو نیمسال تکرار نمایند.

ماده ۱۲- در دوره های دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی دروسی را که دانشجوی شاهد و ایثارگر جهت جبران کسر میانگین در سقف سنوات مجاز مرحله مربوطه اخذ می نماید در صورتیکه نمرات آنها از حدنصاب میانگین مرحله مربوطه بالاتر باشد نمرات مردودی قبلی درس مورد نظر از نمرات مرحله مربوطه حذف می شود و تنها در میانگین کل تحصیل در نظر گرفته خواهد شد.

تبصره: حداکثر ۴ نیمسال از نیمسال هایی را که دانشجوی شاهد و ایثارگر جهت جبران کسری میانگین انتخاب واحد می نماید جزو حداکثر سنوات تحصیلی وی محاسبه نخواهد شد.

ماده ۱۳- در صورت قبولی دانشجوی شاهد و ایثارگر در آزمونهای جامع علوم پایه و پیش کارورزی و مردودی در یکی از دروس اعلام شده پس از آزمون و یا کسر میانگین کل مرحله مربوطه (مرحله های علوم پایه و پیش کارورزی)، قبولی در آزمون جامع مذکور تا جبران میانگین آن مرحله و یا قبولی در درس مذکور محفوظ باقی خواهد ماند.

مرخصی :

ماده ۱۴- در صورتی که مرخصی برای معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ باشد و مدت درمان بیش از یک ماه ادامه یابد و مدارک مربوط مورد تایید ستاد واقع شود آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نمی شود. همچنین علاوه بر مرخصی تحصیلی مجاز، اعطای چهار نیمسال مرخصی بدون احتساب در سنوات به همسران (شهید، جانباز ۵۰٪ و بالاتر و جانباز اعصاب و روان با حداقل ۲۵٪ جانبازی) با تایید ستاد بلامانع است.

انتقال :

ماده ۱۵- پذیرش کلیه دروس گذرانده شده دانشجوی شاهد و ایثارگر انتقالی توسط دانشگاه مقصد الزامی است.

تغییر رشته :

ماده ۱۶- گذراندن حداقل ۱۴ واحد درسی برای دانشجویان شاهد و ایثارگر متقاضی تغییر رشته کفایت می کند.

ماده ۱۷- دانشجویان شاهد و ایثارگر می توانند در صورت موافقت شورای آموزشی دانشگاه فارغ از شرایط احراز رتبه نسبی، از مقطع بالاتر به مقطع پایین تر تغییر رشته دهند.

تبصره: برای دانشجویان شاهد و ایثارگر نمرات دروس پذیرفته نشده از رشته قبل در رشته جدید محاسبه نمی شود.

ماده ۱۸- دانشجویان شاهد و ایثارگری که به دلیل مشکلات آموزشی از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی محروم می شوند در صورتیکه کمتر از ۶۸ واحد گذرانده و میانگین کل نمرات آنها مساوی یا بیشتر از ۱۰ باشد می توانند به مقطع کاردانی تغییر رشته دهند و در صورتی که بیش از ۶۸ واحد گذرانده باشند می توانند به مقطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تغییر رشته دهند (مشروط بر اینکه میانگین کل نمرات آنها مساوی یا بیشتر از ۱۰ باشد).

ماده ۱۹- ستاد شاهد و ایثارگر دانشگاه می تواند تأیید برخی از مواد این آئین نامه، که اجرای آنها منوط به تأیید

ستاد است را به مدیریت امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه تفویض نماید.

ماده ۲۰- کلیه آئین نامه های تسهیلات آموزشی دانشجویان شاهد و ایثارگر (آئین نامه تسهیلات آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب جلسه ۳۰۶ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۷۴/۸/۱۴، آئین نامه اجرایی آموزش عالی آزادگان تصویب نامه هیئت وزیران شماره ۸۵۶۳۴ ت ۲۹۳ هـ مورخ ۶۹/۸/۴ و آئین نامه نقل و انتقال ۵٪ دانشجویان شاهد و ایثارگر و ...) کفای السابق به قوت خود باقی بوده و مفاد آن لازم الاجرا می باشد.

ماده ۲۱- این آئین نامه عطف به ماسبق نمی شود و صرفا شامل دانشجویان شاغل به تحصیل در مقاطع فعلی میگردد.

ماده ۲۲- مرجع نهایی تفسیر مواد این آئین نامه و موارد اختلافی با آئین نامه های قبلی به عهده اداره کل دانشجویان شاهد و ایثارگر وزارت متبوع خواهد بود.

این آئین نامه در ۲۲ ماده و ۸ تبصره در جلسه مورخ ۸۷/۲/۱۸ شورای طرح و برنامه شاهد به تصویب رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

دکتر کامران باقری لنگرانی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر حسین دهقان
معاون رئیس جمهور و
رئیس بنیاد شهید و ایثارگران

دکتر عبدالله جاسبی
رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

دکتر علیرضا علی احمدی
وزیر آموزش و پرورش

دکتر محمد مهدی زاهدی
وزیر علوم، تحقیقات و فن آوری

آیین‌نامه دوره‌های آموزش دستیار تخصصی

ماده ۱: تعریف دوره دستیاری بالینی پزشکی

دوره دستیاری رشته‌های تخصصی بالینی یکی از مقاطع تحصیلات عالی دانشگاهی (Academic) است، که متقاضیان واجد شرایط با داشتن مدرک دکترای پزشکی عمومی (M.D)، پس از موفقیت در امتحان پذیرش دستیاری و گذراندن دوره‌های آموزشی تئوری و عملی و قبولی در امتحانات لازمه (تکوینی و نهایی)، موفق به اخذ مدرک تخصصی در رشته مربوطه می‌گردند.

ماده ۲: تعریف دستیار

دستیار به فردی اطلاق می‌شود که با داشتن مدرک دکترای پزشکی عمومی و پذیرش در امتحان ورودی دستیاری، جهت آموزش‌های نظری و کسب مهارت‌های عملی در یکی از رشته‌های تخصصی پزشکی، طی مدت زمان مشخصی که برای آن دوره از طریق شورای آموزش پزشکی و تخصصی تصویب شده است، به امر تحصیل، آموزش، پژوهش و انجام فعالیت‌های کارورزی تخصصی اشتغال می‌ورزد.

ماده ۳: هدف دوره دستیاری:

تربیت پزشک متخصص و متعهد در رشته‌های مورد نیاز کشور جهت کسب مهارت‌های نظری و عملی، آموزش پزشکی، تعمیم و گسترش بهداشت در جامعه، امور درمانی و انجام فعالیت‌های پژوهشی در راستای پیشبرد دانش پزشکی است.

ماده ۲۱: اخذ تعهد از پذیرفته‌شدگان

از پذیرفته‌شدگان آزمون ورودی دستیاری به استثنای مشمولین سهمیه مناطق محروم، توسط دانشگاه‌ها تعهد عام اخذ خواهد شد. تعیین محل خدمت دستیاران پس از فارغ‌التحصیلی به عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

ماده ۲۲: ثبت نام

پذیرفته‌شدگان قطعی دستیاری موظفند از اول لغایت ۱۵ شهریورماه سال مربوطه، به دانشگاه‌های ذی‌ربط مراجعه و طبق ضوابط و مقررات نسبت به ثبت نام، سپردن تعهد محضری و ارائه مدارک لازمی که از سوی دانشگاه تعیین شده، اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام قطعی داوطلبینی که تا پایان شهریورماه فارغ التحصیل می شوند و یا خدمات قانونی و نظام وظیفه را به پایان می رسانند، در پایان شهریور ماه صورت می گیرد. در هر صورت، مراجعه پذیرفته شدگان جهت اعلام وضعیت در تاریخ فوق الذکر (اول تا ۱۵ شهریور) الزامی است.

ماده ۲۳: مدت ارزش قبولی پذیرفته شدگان

ارزش قبولی علمی در آزمون پذیرش دستیاری برای رشته های تخصصی، حداکثر تا ۱۵ شهریورماه سال مربوطه خواهد بود.

تبصره ۱: چنانچه پذیرفته شدگان تا ۱۵ شهریورماه به هر دلیل جهت ثبت نام به دانشگاه مراجعه نمایند، منصرف قطعی تلقی شده، اسامی افراد جایگزین حداکثر تا تاریخ ۱۰ آبان ماه از سوی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی اعلام خواهد شد.

تبصره ۲: ارزش قبولی علمی آزمون پذیرش دستیاری افراد جایگزین حداکثر تا ۳۰ آبان ماه همان سال می باشد. در صورتی که شروع دوره دستیاری این افراد تا تاریخ ۳۰ آبان ماه سال مورد نظر باشد، با رعایت مقررات می توانند در همان سال تحصیلی در آزمون ارتقای ۱ به ۲ شرکت نمایند.

ماده ۲۴: زمان شروع دوره

کلیه پذیرفته شدگان پس از انجام ثبت نام قطعی موظف می باشند که از اول مهرماه سال مربوطه، دوره دستیاری را شروع نمایند (به استثنای تبصره ۱ ماده ۲۳).

ماده ۲۵: ممنوعیت استفاده از مرخصی در شروع دوره

دستیاران پذیرفته شده در ۶ ماهه اول شروع به تحصیل مجاز به استفاده از مرخصی بدون دریافت کمک هزینه تحصیلی یا تعویق دوره نمی باشند.

ماده ۲۷: مهلت انصراف بدون غرامت و اعلام جایگزین

انصراف دستیاران تا بیستم مهرماه سال تحصیلی شروع دوره، با اطلاع دانشگاه و در نظر گرفتن محرومیت یک ساله از شرکت در آزمون بلا مانع است و غرامت به آنان تعلق نمی گیرد.

تبصره ۲: ارزش قبولی علمی آزمون پذیرش دستیاری افراد جایگزین حداکثر تا سی ام آبان ماه همان سال می باشد.

ماده ۲۸: انصراف و محرومیت یک ساله از پذیرش

پس از اعلام نتیجه آزمون، پذیرفته شدگان اصلی و جایگزین در صورت انصراف در هر زمان یا عدم ثبت نام در موعد مقرر یا عدم شروع دوره، مشمول یک سال محرومیت از پذیرش در دوره های دستیاری رشته های تخصصی بالینی پزشکی خواهند شد.

تبصره ۱: انصراف قطعی منوط به رایۀ تسویه حساب با دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که شرکت کنندگانی که در مرحله اصلی پذیرش دستیار دوره های آموزش تخصصی پذیرفته نشده اند، حداکثر تا پایان مرداد ماه قبل از شروع سال تحصیلی مربوطه از شرکت در فرآیند پذیرش در مرحله جایگزینی کتباً اعلام انصراف نمایند، محرومیت یک ساله شامل آنان نمی شود.

تبصره ۳: محرومیت یک ساله از زمان اعلام انصراف قطعی به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

تبصره ۴: هر گونه انصراف از تحصیل بعد از اعلام قبولی تا پایان سه ماه اول دوره دستیاری، انصراف قطعی تلقی شده و ادامه تحصیل در دوره مربوطه مجاز نمی باشد.

تبصره ۵: ارزش قبولی علمی آزمون پذیرش دستیار افراد جایگزین (که اسامی آنان حداکثر تا تاریخ ۱۰ آبان ماه سال تحصیلی اعلام می شود) حداکثر تا ۳۰ آبان ماه همان سال می باشد. ضمن اینکه غرامت تحصیلی به آنان تعلق نمی گیرد ولی مشمول یک سال محرومیت از پذیرش در دوره های دستیاری رشته های بالینی پزشکی خواهند شد.

انصراف به علت بیماری فقط با تأیید کمیسیون پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه به شرط شرکت مجدد در آزمون پذیرش دستیاری و موفقیت در آن، امکان پذیر می باشد. ضمن اینکه غرامت تحصیلی و محرومیت از پذیرش در دوره بعدی آزمون شامل حال این افراد نمی شود.

ماده ۲۹: لغو دوره دستیاری

ترک تحصیل، انصراف و انقطاع در دوران تحصیل بیش از یک ماه به دلایل غیر موجه، منجر به لغو دوره دستگیری خواهد شد. بازگشت به تحصیل دستیار قبل از یک ماه، به درخواست خود متقاضی و موافقت دانشگاه بلامانع می‌باشد (به استثنای مشمولین تبصره ۳ ماده ۲۸).

تبصره: پرونده داوطلبانی که پس از شروع دوره، دستگیری آنها لغو می‌شود، به دفتر حقوقی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارسال می‌گردد تا براساس تعهد سپرده شده و مقررات موجود با آنها رفتار شود.

ماده ۳۰: بازگشت به تحصیل

بازگشت به تحصیل دستیار منصرف یا غایب در صورتی که مدت انفصال وی از تحصیل از یک ماه بیشتر نباشد، به تقاضای ذی‌نفع، موافقت گروه آموزشی و تأیید دانشکده پزشکی مربوطه بلامانع خواهد بود. در صورتی که غیبت دستیار، کمتر از شش ماه باشد تشخیص موجه بودن غیبت و چگونگی جبران آن به عهده شورای آموزشی دانشگاه که با حضور مدیر گروه ذی‌ربط خواهد بود، می‌باشد.

ماده ۳۱: انصراف و تسویه حساب

دستیارانی که در حین تحصیل، متقاضی انصراف می‌باشند، می‌بایست درخواست انصراف خود را به انضمام موافقت دانشگاه مربوطه پس از احتساب هزینه‌های دریافتی و رایه تسویه حساب، از طریق دانشگاه به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی رایه نمایند، تا جهت استیفای حقوق دولت اقدام شود. بدیهی است پس از دریافت وجوه مربوطه، تسویه حساب رایه و انصراف قطعی به دانشگاه مربوطه اعلام خواهد شد. پس از اعلام انصراف قطعی، دانشگاه‌ها موظفند، مراتب انصراف قطعی دستیار را به مراجع ذیصلاح (نظام وظیفه، اداره فارغ‌التحصیلان، اداره طرح، محل بورس و یا سازمان محل تعهد) اطلاع دهند.

ت - انتقال، جابجایی، تغییر رشته و میهمانی:

ماده ۳۲: انتقال، جابجایی و تغییر رشته دستیاران در طول مدت تحصیل ممنوع می‌باشد.

انتقال

انتقال دستیار به دانشگاه دیگر به تبع همسر به شرط اخذ موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد در موارد ذیل بلامانع است:

تبصره ۱: انتقال دستیار به دانشگاه دیگر به تبع همسر در صورتی مورد موافقت قرار می‌گیرد که همسر داوطلب در استخدام دولت و یا سازمان‌های وابسته به دولت بوده و موضوع انتقال همسر داوطلب پس از ثبت‌نام و پذیرش قطعی وی صورت گرفته باشد.

تبصره ۲: در شرایطی که همسر دستیار، دستیار رشته‌های تخصصی پزشکی بالینی باشد، انتقال وی به تبع همسر (اعم از خانم یا آقا) بلامانع است.

تبصره ۳: چنانچه همسر دستیار، دستیار رشته‌های فوق تخصصی باشد انتقال دستیار تخصصی به تبع دستیار رشته‌های فوق تخصصی بلامانع است.

تبصره ۴: انتقال دستیار به دانشگاه دیگر (به استثنای دانشگاه‌های مستقر در تهران) بر اساس ضوابط مصوب شورای آموزش دانشگاه‌های مبدأ و مقصد و رأی کمیته نقل و انتقالات دستیار در دانشگاه بلامانع است.

تبصره ۵: رسیدگی درخواست‌ها و انجام نقل و انتقال دستیاران فقط در مدت پس از اعلام نتیجه امتحانات کتبی سراسری ارتقا، گواهینامه و قبل از شروع سال تحصیلی (اول مهرماه) مجاز می‌باشد.

* معرفی جایگزین برای دستیاران انتقالی مجاز نمی‌باشد.

انتقال به دلیل لغو صلاحیت آموزشی:

در صورت لغو صلاحیت بخش آموزش دهنده، برابر آیین‌نامه ارزشیابی بخش‌ها، تعیین محل ادامه تحصیل و امتحان ارتقای درون بخشی دستیار، طبق نظر هیأت ممتحنه رشته مربوطه توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی انجام خواهد شد.

تغییر رشته:

چنانچه دستیاران در طول دوره آموزش، دچار نقص عضو مؤثر جسمی یا روانی شوند، گروه مربوطه می‌تواند با ذکر دلایل، مراتب را جهت طرح در کمیسیون پزشکی منتخب دانشگاه به دانشکده پزشکی منعکس نماید. پس از تأیید کمیسیون مذکور و موافقت شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه از ادامه تحصیل این افراد جلوگیری به عمل می‌آید.

تبصره ۱: محرومیت یک ساله و غرامت تحصیلی شامل این قبیل افراد نمی‌شود.

تبصره ۲: در صورت موافقت شورای آموزشی دانشگاه، چنانچه نقص عضو مؤثر حرفه‌ای برای سایر رشته‌ها در همان دانشگاه، مانع از ادامه تحصیل در آن رشته‌ها نباشد و فرد حداقل نمره آخرین نفر پذیرفته شده رشته مربوطه را در همان سهمیه و همان سال در همان دانشگاه دارا باشد، می‌تواند تغییر رشته دهد.

ماده ۳۳: میهمانی

میهمان شدن دستیاران حداکثر به مدت شش ماه با توافق دانشگاه‌های مبدأ و مقصد صرفاً به منظور تبادلات علمی و آموزشی و فقط یک بار در طول تحصیل و از سال دوم دستیاری به بعد، مجاز می‌باشد.

تبصره ۱: میهمانی در شش ماه آخر دوره دستیاری مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۲: پرداخت کمک هزینه تحصیلی در طول مدت میهمانی به عهده دانشگاه مبدأ می‌باشد.

ث - آموزش دوره دستیاری:

ماده ۳۴: فعالیت‌های موظف برنامه آموزش دستیاران

دستیاران موظفند طبق برنامه‌ای که از طرف گروه آموزشی مربوطه تنظیم می‌شود، در فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و درمانی، از جمله کلاس‌های نظری، گزارش صبحگاهی، گزارش‌های مرگ و میر و گزارش موردی (Case Report)، ژورنال کلاب، کارورزی‌های بیمارستانی و درمانگاهی، آزمایشگاهی و کشیک‌های بخش و درمانگاه مربوطه و مأموریت‌های علمی و طرح‌های تحقیقاتی، به طور فعال شرکت نمایند.

طرح یک ماهه دستیاران سال آخر در مناطق محروم بر اساس اعلام نیاز معاونت سلامت وزارتخانه و معاونت درمان دانشگاه از مهرماه سال ۱۳۸۱ قابل اجرا می‌باشد مدت طرح، جزء دوره آموزش دستیار محسوب می‌شود.

(دستورالعمل اجرایی آن با هماهنگی معاونت سلامت و دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی تهیه و به دانشگاه‌ها ابلاغ می‌گردد.)

ماده ۳۵: حداقل ساعات کار در دوره‌های دستیاران

تحصیل در دوره دستیاری به طور تمام وقت بوده و بر اساس برنامه‌ای است که از طرف مدیر گروه تنظیم می‌شود. حداقل ساعات کار به شرح زیر است:

۱- روزهای شنبه الی چهارشنبه از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۶/۳۰

۲- پنج‌شنبه‌ها از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۲/۳۰

تبصره ۱: گزارش ماهانه حضور و غیاب و کارکرد دستیاران، توسط رؤسای بخش‌ها به معاونین آموزشی گروه یا مدیر گروه مربوطه و از طریق معاونین مراکز، به دانشکده ذی‌ربط ارسال خواهد شد.

تبصره ۲: پرداخت کمک هزینه تحصیلی منوط به ارائه گزارش کار ماهانه دستیاران می‌باشد.

تبصره ۳: افزایش سنوات تحصیلی با تمدید دوره دستیاران، تابع مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۳۶: حداقل برنامه کشیک دستیاران

حداقل برنامه کشیک دستیاران در زمینه‌های بالینی به شرح زیر خواهد بود:

سال اول ۱۲ کشیک در ماه

سال دوم ۱۰ کشیک در ماه

سال سوم ۸ کشیک در ماه

سال چهارم و پنجم ۶ کشیک در ماه

تبصره ۱: کلیه دستیاران شاغل به تحصیل در بیمارستان از نهار، و دستیاران کشیک علاوه بر آن از خوابگاه، صبحانه و شام برخوردار خواهند بود.

تبصره ۲: تنظیم برنامه و افزایش کشیک موظف، طبق ضوابط به عهده مدیر گروه است.

تبصره ۳: حکم آموزشی دستیار، یک ساله است و صدور حکم سال بالاتر بعد از احراز شرایط ارتقای سالیانه می‌باشد.

ماده ۳۷: انتصاب و وظایف دستیار ارشد گروه آموزشی

همه ساله دو نفر از بین دستیاران تخصصی دو سال آخر در هر گروه آموزشی بیمارستانی، با توجه به کفایت، تعهد، وجدان کاری و میزان فعالیت آنها، توسط دستیاران پیشنهاد، و از بین آنها یک نفر به تأیید شورای گروه انتخاب و با حکم رئیس دانشکده به عنوان دستیار ارشد منصوب می‌شود.

تبصره: وظایف دستیار ارشد به موجب آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد مدیر گروه و تصویب رییس دانشکده پزشکی مربوطه به اجرا گذاشته می‌شود.

ج - مرخصی‌ها:

دستیاران با توجه به نیاز و در صورت بروز موارد ناخواسته و ضرورت، می‌توانند در هر سال دستگیری از مرخصی‌های استحقاقی، استعلاجی، زایمان و بدون مزایا استفاده نمایند.

ماده ۳۸: مرخصی استحقاقی

دستیاران می‌توانند به ازای هر ماه، ۲/۵ روز و هر سال تحصیلی جمعاً به مدت یک ماه از مرخصی استحقاقی استفاده نمایند.

تبصره: در صورت عدم استفاده از مرخصی در طول سال تحصیلی فقط ۱۵ روز ذخیره و به سال‌های بعد موکول می‌شود. دستیار مجاز است در سال آخر حداکثر از ۴۵ روز مرخصی ذخیره علاوه بر مرخصی استحقاقی همان سال استفاده کند.

ترتیب استفاده از مرخصی با نظر رئیس بخش و تأیید مدیر گروه مربوطه خواهد بود.

ماده ۳۹: مرخصی بدون مزایا

هر دستیار می‌تواند در طول دوره، معادل مجموع مدت مرخصی استحقاقی خود با موافقت رئیس بخش و مدیر گروه آموزشی و دانشکده، انقطاع تحصیل داشته باشد (برای مثال دستیار دوره‌های چهارساله می‌تواند از ۴ ماه مرخصی بدون کمک هزینه تحصیلی استفاده نماید) بدیهی است مدت مذکور به طول دوره دستگیری افزوده خواهد شد.

تبصره ۱: دستیارانی که همسر آنان جزو کارکنان دولت بوده و به دلیل مأموریت یا ادامه مرخصی عازم خارج از کشور هستند، می‌توانند (با ارایه مدرک مستدل) صرفاً از یک سال مرخصی بدون کمک هزینه تحصیلی تنها یک بار در طول دوره تحصیلی بهره جویند.

تبصره ۲: پرداخت کمک هزینه تحصیلی دستیاری در مدت انقطاع تحصیلی مجاز نیست.

ماده ۴۰: مرخصی استعلاجی

استفاده از مرخصی استعلاجی برای دستیاران به میزان حداکثر یک ماه در طول دوره دستیاری، براساس گواهی پزشک و تأیید پزشک معتمد و شورای پزشکی دانشگاه بلامانع است. در صورتی که غیبت دستیار به علت بیماری در طول دوره تحصیلی از یک ماه بیشتر باشد، برابر ماباه التفاوت مدت مذکور به دوره دستیاری وی، با استفاده از کمک هزینه تحصیلی اضافه خواهد شد. اما در مدت بیماری بیش از سه ماه به دستیار، کمک هزینه تحصیلی پرداخت نخواهد شد.

تبصره ۱: در صورت بروز بیماری، دستیار موظف است مراتب را ظرف یک هفته به دانشگاه اطلاع دهد و ارائه گواهی استعلاجی برای شروع مجدد دوره الزامی است.

تبصره ۲: در صورتی که مدت بیماری دستیار از ۶ ماه تجاوز کند، تصمیم‌گیری در مورد ادامه یا لغو دوره دستیاری، پس از تأیید شورای پزشکی دانشگاه، به عهده شورای آموزشی دانشگاه خواهد بود.

ماده ۴۱: مرخصی زایمان

استفاده دستیاران خانم از چهار ماه مرخصی زایمان برای یک بار در طول دوره دستیاری بلامانع می‌باشد. فقط یک ماه از این مدت، جزو دوران آموزشی محاسبه می‌شود.

تبصره: فقط برای یک بار در طول دوره دستیاری، استفاده‌کنندگان از مرخصی زایمان از کمک هزینه تحصیلی استفاده خواهند کرد.

ماده ۴۲: کمک هزینه تحصیلی

به دستیاران ماهانه مبلغی به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱: در مدت مرخصی استعلاجی بیش از سه ماه، به دستیاران کمک‌هزینه تحصیلی تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۲: کمک‌هزینه تحصیلی دستیاران میهمان توسط دانشگاه مبدأ پرداخت می‌شود.

تبصره ۳: به دستیارانی که با مأموریت آموزشی از سایر مراکز یا سازمان‌ها در دوره‌های تخصصی شرکت می‌کنند، کمک‌هزینه تحصیلی تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۴۳: میزان کمک هزینه تحصیلی پایه، برای دستیاران مجرد ۴۵۰۰۰۰۰ ریال و برای دستیاران متأهل ۶۰۰۰۰۰۰ ریال می باشد، که براساس حکم صادره از دانشکده مربوطه و با ارایه گواهی انجام فعالیت های موظف دوره، توسط دانشگاه مربوطه قابل پرداخت می باشد.

بر اساس مصوبه هیأت امنای محترم دانشگاه، کمک هزینه تحصیلی دستیاران تخصصی در سال ۹۱-۱۳۹۰ بر مبنای جدول ذیل تعیین و پرداخت می شود:

میزان کمک هزینه		سال تحصیلی
متأهل	مجرد	
ریال ۶/۲۰۰/۰۰۰	ریال ۴/۸۰۰/۰۰۰	سال اول
ریال ۶/۴۰۰/۰۰۰	ریال ۵/۰۰۰/۰۰۰	سال دوم
ریال ۶/۷۰۰/۰۰۰	ریال ۵/۳۰۰/۰۰۰	سال سوم
ریال ۷/۰۰۰/۰۰۰	ریال ۵/۶۰۰/۰۰۰	سال چهارم

تبصره ۱: در صورتی که همسر دستیار نیز دستیار باشد، حق تأهل به هر دوی آنها تعلق می گیرد.

تبصره ۲: به دستیاران ارشد معادل ۱۰٪ کمک هزینه تحصیلی ماهیانه، به عنوان حق ارشدیت پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳: پرداخت مبالغ فوق در صورت تأیید هیأت امنای دانشگاه ها قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۴۴: مبنای کمک هزینه تحصیلی پایه با محل آموزش تخصصی و رشته تخصصی تغییر نمی کند.

ماده ۴۵: کمک هزینه تحصیلی دستیاران همه ساله به میزان افزایش ضریب حقوقی کارکنان دولت مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت افزایش یافته که از محل اعتبارات دانشگاه مربوطه پرداخت خواهد شد.

ماده ۴۶: افزایش سنواتی کمک هزینه تحصیلی پس از قبولی در امتحان ارتقا به سال بالاتر قابل اجرا می باشد و میزان افزایش سنواتی سالانه معادل ۵٪ کمک هزینه تحصیلی می باشد.

ماده ۴۷: مبلغ عیدی دستیاران معادل عیدی مصوب کارمندان دولت خواهد بود که با تصویب هیأت امنای دانشگاه ها قابل پرداخت می باشد.

ماده ۴۸: در تمام مدت دوره دستیاری، دستیاران به هیچ وجه حق تأسیس و اداره مطب خصوصی یا درمانگاه را ندارند و نمی‌توانند حتی به صورت قراردادی و یا ساعتی به استخدام هیچ یک از مؤسسات دولتی یا وابسته به آن، بخش خصوصی و یا خیریه درآیند.

تبصره: در صورت لزوم، دانشگاه علوم پزشکی محل تحصیل دستیار می‌تواند از خدمات وی در واحدهای تابعه با عقد قرارداد خاص استفاده نماید.

ماده ۴۹: دستیارانی که تمایل داشته باشند از مزایای بیمه خدمات درمانی به صورت خویش فرما استفاده نمایند، می‌توانند با پرداخت ۵۰٪ حق سرانه از این امتیاز برخوردار شوند.

سایر موارد

ماده ۵۰: در صورتی که شرایط خاصی خارج از موارد مشمول مواد آیین‌نامه مطرح شود، تعیین تکلیف به عهده دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی خواهد بود.

ماده ۵۱: کلیه مصوبات قبلی شورا که مغایر با مواد این آیین‌نامه می‌باشد از تاریخ تصویب این آیین‌نامه از اعتبار ساقط است

آیین‌نامه آموزشی دوره‌های کاردانی و کارشناسی

مصوب بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۳

(این آیین‌نامه از ابتدای سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌شوند، لازم الاجرا است و از این تاریخ به بعد کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین‌نامه لغو می‌شود.)

تعاریف

فصل اول:	شرایط نام‌نویسی
فصل دوم:	نظام آموزشی
فصل سوم:	واحدهای درسی و طول مدت تحصیل
فصل چهارم:	حضور و غیاب
فصل پنجم:	حذف و اضافه
فصل ششم:	ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان
فصل هفتم:	مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل
فصل هشتم:	انتقال و جابجایی
فصل نهم:	دانشجوی میهمان
فصل دهم:	تغییر رشته
فصل یازدهم:	پذیرش واحدهای درسی
فصل دوازدهم:	فراغت از تحصیل

تعاریف

دانشگاه علوم پزشکی

مؤسسه‌ای است آموزشی، پژوهشی و خدماتی که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید.

هر دانشگاه علوم پزشکی از دانشکده پزشکی و حداقل دو دانشکده دیگر تشکیل می‌شود.

دانشکده علوم پزشکی

دانشکده علوم پزشکی مؤسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی مستقلی است که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید.

دانشکده

دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که حداقل از سه گروه آموزشی تشکیل می‌شود. مانند دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی و دانشکده بهداشت.

آموزشکده در گروه پزشکی

مؤسسه آموزش عالی است که از تجمع گروه‌های آموزشی در سطح کاردانی رشته‌های گروه پزشکی تشکیل می‌گردد و امکانات و تجهیزات لازم برای ارائه آموزش رشته‌های تحصیلی در آن دایر است.

مؤسسه

مؤسسه در آموزش عالی یک مفهوم عام است که به هر یک از مراکز آموزش عالی و پژوهشی که با مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده باشد، اطلاق می‌گردد.

گروه آموزشی

عهده‌دار آموزش و پژوهش و یا ارائه خدمات درمانی در ارتباط با یک رشته و یا یک شاخه می‌باشد. مثل گروه بهداشت، گروه فیزیولوژی و گروه جراحی.

گروه آزمایشی

سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری ورود به دانشگاه‌ها، داوطلبان را بر حسب رشته‌های انتخابی به گروه‌های خاص تقسیم می‌کند که هر یک از این گروه‌ها، گروه آزمایشی نامیده می‌شود.

دوره

دوره تحصیلی مجموعه دروسی است هماهنگ و منسجم و به هم وابسته در یک رشته که در چارچوب نظام خاص و در یک مدت زمان معین به دانشجو ارائه می‌شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک مرسوم دانشگاهی منجر شود، دوره‌های تحصیلی در نظام آموزش عالی ایران در مقاطع تحصیلی زیر ارائه می‌شوند.

- کاردانی (فوق دیپلم)

- کارشناسی (لیسانس) پیوسته و ناپیوسته
- کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) ناپیوسته
- دکتری عمومی
- دکتری تخصصی (Ph.D)
- تخصص بالینی (دستیاری)
- فوق تخصص

اداره آموزش

منظور از اداره آموزش یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام‌نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع‌آوری نمرات و اعلام نتایج را بر عهده دارد.

استاد

هر عضو هیأت علمی که مسئولیت تدریس دروس نظری یا عملی را بر عهده دارد، استاد نامیده می‌شود.

رشته

رشته یکی از شعب فرعی گروه‌های علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی، کشاورزی و هنر) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارایی مشخص می‌انجامد. در دو رشته متمایز دروس مشترک نباید از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) تجاوز کند.

گرایش

هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می‌شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدها کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) بیشتر باشد.

دروس

دروس دانشگاهی از لحاظ محتوی، به دروس عمومی و اختصاصی (پایه و تخصصی رشته) و از نظر ارتباط با یکدیگر به دروس پیوسته (پیش‌نیاز) و مستقل و از جنبه لزوم یا عدم لزوم انتخاب به دروس اجباری و اختیاری و از لحاظ تعلیم و تدریس به دروس نظری، عملی، نظری و عملی، نظری - عملی، کارآموزی، کارورزی و کارآموزی در عرصه تقسیم می‌شود.

تبصره

دروسی که به صورت نظری و عملی نوشته می‌شوند، مستقل از یکدیگر تدریس می‌شوند و هر یک کد جداگانه و نمره جداگانه دارند.

دروسی که به صورت نظری - عملی نوشته می‌شوند یک درس محسوب شده و کد مشترک و نمره مشترک دارند.

دروس عمومی

دروسی است که به منظور توسعه بخشیدن به اطلاعات عمومی دانشجویان و رشد و بینش فرهنگی آنان بر اساس فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و نیز آشنایی با روشهای علمی عرضه می‌شود. این درس برای کلیه دانشجویان تمامی رشته‌های علوم پزشکی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و دوره‌های دکتری عمومی الزامی است.

درس اختصاصی

این درس به دو دسته: درس پایه و درس تخصصی رشته به شرح زیر تقسیم می‌شود:
الف - درس پایه دروسی است که برای آماده نمودن دانشجو، توسعه اطلاعات و تقویت بنیه و بینش علمی وی و درک بهتر درس تخصصی رشته عرضه می‌شود.

ب - درس تخصصی رشته دروسی است که صرفاً به منظور ایجاد و افزایش کارایی‌های علمی و عملی یک رشته تدریس می‌شود.

درس جبرانی

در صورتی که دانشجو دروسی را در مقطع قبلی نگذرانده باشد، موظف است اضافه بر واحدهای درسی مقرر، به تشخیص گروه آموزشی و مطابق برنامه آموزشی مربوط، آن درس را به عنوان درس جبرانی بگذراند.

درس اجباری

دروسی است که فارغ‌التحصیل شدن دانشجو منوط به گذراندن آنهاست و با درس دیگر قابل تعویض نمی‌باشد.

درس اختیاری

دروسی است که با توجه به مقررات و برنامه‌های آموزشی می‌توان آنها را از میان مجموعه‌ای از درس انتخاب کرد.

درس پیوسته (پیش‌نیاز)

دروسی است که گذراندن آنها برای گرفتن یک درس دیگر ضروری است.
درس جبرانی یا اجباری می‌توانند پیش‌نیاز باشند. درس اختیاری نمی‌توانند پیش‌نیاز باشند.

درس مستقل

درس مستقلی است که انتخاب آنها منوط به گذراندن درس یا درس‌های دیگری نیست.

درس نظری

دروسی است که در کلاس درس ارائه می‌شود.

درس عملی

دروسی است که در کارگاه، آزمایشگاه و مرکز مهارت‌های بالینی یا بخش‌های مربوط در دانشکده ارائه می‌شود.

درس کارآموزی

دروسی است که در محیط کار واقعی (بیمارستان، درمانگاه، مراکز خدمات درمانی) و یا در محیط شبیه‌سازی شده (مرکز مهارت‌های بالینی) برای آموزش مهارت‌های علمی ارائه می‌شود.

درس کارورزی

دروسی است که در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارت‌های علمی ارائه می‌شود.

دروس کارآموزی در عرصه

دروسی است که با هدف آموزش مهارت‌های عملی در عرصه ارائه خدمات بهداشتی درمانی ارائه می‌شود.

فصل اول

شرایط ورود و نام‌نویسی

شرایط ورود

ماده ۱) شرایط ورود به دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته اعم از دوره‌های روزانه و شبانه به شرح زیر است:

۱-۱- پذیرفته شدن در آزمون ورودی.

۱-۲- برخورداری از سلامت تن و روان بر اساس ضوابط شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی.

۱-۳- مجاز بودن به تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۱-۴- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه (نظام قدیم) و یا گواهینامه دوره پیش‌دانشگاهی (نظام جدید) از داخل یا خارج از کشور، مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آن برای آموزش‌های حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی) و یا داشتن گواهینامه دوره کاردانی برای ورود به دوره کارشناسی ناپیوسته که حسب مورد به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

۱-۵- سپردن تعهد خدمت بر اساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می‌شود.

تبصره ۱: چنانچه دانشجوی با توجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش پزشکی کشور از سلامت جسمی و روانی لازم برای رشته پذیرفته شده برخوردار نباشد، بر اساس نظر شورای پزشکی دانشگاه اجازه تحصیل در رشته اعلام شده را ندارد.

تبصره ۲: ارائه تأییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش‌دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش‌دانشگاهی حد اکثر تا یک سال پس از ثبت نام اولیه الزامی است.

تبصره ۳: پرداخت شهریه، دانش‌آموختگان را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی‌کند.

تبصره ۴: در مورد دانشجویان شبانه، به هنگام نام‌نویسی در هر نیمسال تحصیلی، پرداخت شهریه به دو صورت ثابت و متغیر، برابر ضوابط مربوط، علاوه بر رعایت سایر شرایط الزامی است.

تبصره ۵: چنانچه دانشجوی دوره روزانه بدون اراده شخصی و به دلیل مشکلات دانشگاه به دوره شبانه معرفی گردد، از پرداخت هر گونه شهریه اعم از ثابت و متغیر معاف خواهد بود.

نام‌نویسی

ماده ۲: پذیرفته شدگان آزمون ورودی، موظفند در مهلت‌هایی که توسط سازمان سنجش آموزش کشور یا دانشگاه اعلام می‌شود، برای نام‌نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه ذی‌ربط مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نام‌نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳: دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند، برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام‌نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجو اخراج خواهد شد.

تبصره ۲: دانشجویی که ترک تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید، موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۴: دانشجو در یک زمان حق نام‌نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در هر رشته بیش از یک گرایش در یک یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیر دولتی، روزانه و شبانه را نخواهد داشت. در صورت تخلف، به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع از ادامه تحصیل در یکی از رشته‌های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می‌شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه‌های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه‌های تعیین شده به دانشگاه ذی‌ربط بپردازد.

تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این آیین‌نامه مستثنی و تابع آیین‌نامه و ضوابط مربوط به خود می‌باشند.

فصل دوم نظام آموزشی

واحد درسی

ماده ۵: آموزش در تمام دانشگاه‌های کشور مبتنی بر نظام واحدی است. در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است.

هر واحد درسی، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۴ ساعت، کارگاهی و کارآموزی یا عملیات میدانی و کارآموزی در عرصه ۵۱ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی، طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی تدریس می‌شود. در مورد رشته‌هایی که دارای پروژه هستند، مدت اجرای پروژه در یک نیمسال متناسب با واحد آن توسط استاد مربوط تعیین می‌شود.

سال تحصیلی

ماده ۶: هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات یک دوره تابستانی است. مدت آموزش هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۷ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش با رعایت مفاد ماده ۵ است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت آموزش محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلاای طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوط در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه، می‌توان درس یا درس‌هایی را در مدتی کوتاه‌تر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درس‌ها را اخذ کرده‌اند، تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۵ این آیین‌نامه کمتر نشود و شرکت در کلیه کلاس‌ها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است.

حدود اختیارات دانشگاه در مورد برنامه درسی

ماده ۷: تمام دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی موظفند برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی را اجرا نمایند.

تبصره: ترتیب دروس با رعایت پیش‌نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع بر عهده دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی است.

دروس اختیاری

ماده ۸: دانشگاه‌های دارای هیأت ممیزه می‌توانند با توجه به برنامه آموزشی در هر رشته و به تشخیص گروه مربوط تعدادی از دروس اصلی مرتبط با رشته را تعیین و به عنوان دروس اختیاری ارائه دهند، مشروط بر آنکه تعداد واحدها و طول دوره در هر رشته از سقف مجاز در این آیین‌نامه تجاوز نکند.

ساعات حل تمرین

ماده ۹: دانشگاه‌ها می‌توانند در صورت لزوم به تشخیص گروه آموزشی و تأیید دانشکده و دانشگاه، در هر رشته از دوره‌های کارشناسی تا ۲۰ ساعت و در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته تا ۱۰ ساعت به عنوان حل تمرین به ساعات تدریس رشته، در طول دوره بیفزایند. این افزایش ساعت موجب افزایش واحد هر درس نمی‌شود.

فصل سوم

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

تعداد واحد

ماده ۱۰: تعداد واحدهای درسی لازم برای گذراندن هر یک از دوره‌های تحصیلی گروه پزشکی، برابر سرفصل برنامه‌های مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی به شرح زیر است:

دوره کاردانی: ۶۴ تا ۶۸ واحد

دوره کارشناسی پیوسته: ۱۳۰ واحد

دوره کارشناسی ناپیوسته: ۶۵ واحد

(با توجه به اینکه برنامه آموزشی رشته‌های مختلف در دست بازنگری می‌باشد، لذا تا زمانی که برنامه جدید بازنگری شده ابلاغ نشده است، برنامه قبلی و سقف واحدهای قبلی به قوت خود باقی است. توضیح اینکه سقف واحدهای قبلی برای دوره کاردانی ۶۸ تا ۷۲ واحد، کارشناسی پیوسته ۱۳۰ تا ۱۳۵ واحد و کارشناسی ناپیوسته ۶۷ تا ۷۰ واحد است.)

ماده ۱۱: هر دانشجوی دوره روزانه در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۱۲ و حداکثر تا ۲۰ واحد درسی و دانشجوی دوره شبانه حداقل ۱۰ و حداکثر ۱۸ واحد را باید انتخاب کند.

تبصره ۱: در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجو در یک نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد، می‌تواند با نظر استاد راهنما و موافقت دانشکده، در نیمسال بعد، حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را انتخاب کند. دانشجوی دوره شبانه که دارای این شرایط باشد، می‌تواند حداکثر تا ۲۰ واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره ۲: در نیمسال قبل از کارآموزی در عرصه، دانشجو از رعایت شرط انتخاب حداقل ۱۲ واحد در دوره روزانه و ۱۰ واحد در دوره شبانه معاف است.

تبصره ۳: تعداد واحدهای انتخابی در دوره تابستانی حداکثر ۶ واحد درسی است.

ماده ۱۲: اخذ واحد درسی همراه با کارآموزی در عرصه مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۱: در صورت ضرورت و به تأیید شورای آموزشی دانشگاه اخذ حداکثر یک درس عمومی همراه با کارآموزی در عرصه امکان‌پذیر است. همچنین در صورتی که دانشجو تنها یک درس تئوری باقیمانده داشته باشد و قبلاً آن درس را اخذ نموده و در کلاس‌های مربوط حضور داشته و لیکن در امتحان آن درس شرکت نکرده و یا نمره قبولی کسب نکرده باشد، با نظر دانشگاه و تأیید استاد مربوط می‌تواند آن درس را همراه با کارآموزی در عرصه اخذ و امتحان آن را در طول ترم از طریق معرفی به استاد بگذراند.

تبصره ۲: چنانچه دانشجو در درس معرفی به استاد نمره مردودی گرفت، در نیمسال بعد ملزم به انتخاب مجدد آن درس و شرکت در کلاس مربوط و کسب نمره قبولی است.

تبصره ۳: در مواردی که در نیمسال قبل از کارآموزی در عرصه دانشجوی دوره روزانه حداکثر ۲۴ واحد درسی و دانشجوی دوره شبانه حداکثر ۲۰ واحد درسی باقی داشته باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد، با نظر دانشکده می‌تواند کلیه آن واحدها را در آن نیمسال انتخاب نماید.

دروس پیش‌نیاز دانشگاهی

ماده ۱۳: آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاه‌ها در دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته همه رشته‌های تحصیلی که نمره خام مواد امتحانی آنها در آزمون ورودی در یک یا چند درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته دروسی را که آن دانشگاه تعیین می‌کند به عنوان دروس پیش‌نیاز دانشگاهی علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب در اولین یا دومین نیمسال تحصیلی بگذرانند.

تبصره ۱: تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش‌نیاز دانشگاهی بر عهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده و بر اساس پیشنهاد گروه‌های آموزشی است.

تبصره ۲: سازمان سنجش آموزش کشور، پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان، مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاه‌های ذی‌ربط قرار می‌دهد.

تبصره ۳: ارائه دروس پیش‌نیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها در دانشگاه‌ها از هر لحاظ، از جمله ثبت نمرات در کارنامه دانشجو، احتساب در میانگین پایان نیمسال و مشروطی و میانگین کل نمرات دانشجو مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.

تبصره ۴: به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیش‌نیاز دانشگاهی را گذرانده باشد، حداکثر یک نیمسال تحصیلی افزوده می‌شود.

طول دوره

ماده ۱۴: حداکثر مدت مجاز در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته روزانه ۳ سال و در دوره کارشناسی پیوسته روزانه ۶ سال و در دوره‌های شبانه به ترتیب ۳/۵ سال و ۷ سال است. در صورتی که دانشجو نتواند واحدهای دوره را در حداکثر مدت مجاز تحصیل با موفقیت بگذراند، از دانشگاه مربوط اخراج می‌شود.

فصل چهارم

حضور و غیاب

حضور در جلسات درس

ماده ۱۵: حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از چهار هفدهم، عملی و آزمایشگاهی از دو هفدهم و کارآموزی و کارآموزی در عرصه از یک دهم مجموع ساعات آن درس نباید تجاوز کند. در غیر این صورت، نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود.

تبصره ۱: غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در ماده ۱۵، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدارک مستند و تشخیص استاد مربوطه موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) بر عهده استاد و با تأیید دانشکده خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس بیش از میزان تعیین شده در ماده ۱۵ باشد، ولی غیبت او با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌شود. در این حال، رعایت حداقل ۱۲ واحد برای دوره روزانه و ۱۰ واحد برای دوره شبانه در هر نیمسال الزامی نیست. ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

غیبت در امتحان

ماده ۱۶: غیبت غیر موجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می‌گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

فصل پنجم

حذف و اضافه

ماده ۱۷: دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی، فقط در مهلتی کمتر از دو هفته پس از شروع نیمسال تحصیلی، حداکثر دو درس دیگر اخذ نماید یا دو درس اخذ شده خود را حذف یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید مشروط بر آنکه تعداد واحدهای اخذ شده وی از حد مقرر تجاوز نکند.

تبصره ۱: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش‌آمد، جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجو (میزان تعیین شده در ماده ۱۵) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد.

ماده ۱۸: در صورت اضطرار، دانشجو می‌تواند تا پنج هفته به پایان نیمسال تحصیلی مانده، فقط یکی از درس‌های نظری خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر آنکه اولاً غیبت دانشجو در آن درس بیش از چهار هفدهم مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقی‌مانده وی از ۱۲ واحد در دوره روزانه و ۱۰ واحد در دوره شبانه کمتر نشود.

ماده ۱۹: حذف کلیه درس‌های اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال، تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت، آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره: حذف کلیه درس‌های اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تأیید شورای آموزشی دانشگاه امکان‌پذیر است.

فصل ششم

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

معیارهای ارزیابی

ماده ۲۰: ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیت‌های آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می‌گیرد و استاد هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

تبصره: برگزاری امتحان کتبی پایان نیمسال برای هر درس نظری الزامی است.

ماده ۲۱: ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در واحدهای کارآموزی و کارآموزی در عرصه با توجه به موارد زیر انجام می‌شود:

۱-۲۱- رعایت اخلاق اسلامی و حرفه‌ای و حفظ شئون دانشجویی و حسن رابطه با بیماران و مراجعین و کارکنان واحد مربوط

۲-۲۱- حضور مرتب و تمام‌وقت

۳-۲۱- دقت و احساس مسؤولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط واحد مربوط

۴-۲۱- افزایش مهارت و بهره‌گیری دانشجو از واحدهای کارآموزی و کارآموزی در عرصه

۵-۲۱- شرکت در امتحانات پایانی واحدها و کسب نمره لازم

ماده ۲۲: نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو، بر اساس مفاد مندرج در ماده ۲۰ و ۲۱ به صورت نمره تعیین می‌شود و نمرات دانشجو در هر درس به صورت عددی بین صفر تا بیست مشخص می‌گردد.

ماده ۲۳: حداقل نمره قبولی در هر درس نظری و آزمایشگاهی ۱۰ و کارآموزی و کارآموزی در عرصه ۱۲ می‌باشد. دانشجویی که در هر یک از دروس اجباری مردود شود، در اولین فرصت، ملزم به تکرار آن است. با این حال، نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین نیمسال مربوط و میانگین کل منظور می‌شود.

تبصره ۱: اگر دانشجویی در یک درس اختیاری مردود شود، به جای آن درس می‌تواند از جدول دروس اختیاری در برنامه مصوب، درس دیگری را انتخاب کند. با این حال، نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین نیمسال مربوط و میانگین کل منظور می‌شود.

تبصره ۲: هر یک از دروس نظری و عملی نمره مستقل دارند، اما نمره دروس نظری - عملی که یک درس محسوب می‌شوند، معدل دو قسمت نظری و عملی و با توجه به ضرایب هر کدام است. در صورتی که معدل دو قسمت نظری و عملی به ۱۰ نرسد و یا یکی از آنها از ۸ کمتر باشد، هرچند معدل به ۱۰ رسیده باشد، در هر دو قسمت باید مجدداً تکرار شود.

ماده ۲۴: در موارد استثنایی، نمره کارآموزی در عرصه و دروسی که در برنامه آموزشی مصوب، توأم با پروژه ارائه می‌شوند، در صورتی که به تشخیص استاد و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، نا تمام تلقی می‌گردد. نمره ناتمام باید حداکثر تا پایان نیمسال بعد به نمره قطعی تبدیل گردد. بدیهی است ثبت نمره ناتمام در نیمسالی خواهد بود که دانشجو واحد را اخذ نموده است.

اعلام نمرات

ماده ۲۵: استاد موظف است گزارش نمره نهایی هر درس را حداکثر ظرف ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان آن درس به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط تسلیم نماید.

تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش، دانشجو می‌تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتباً به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت گیرد.

ماده ۲۶: اداره آموزش هر دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات دانشجویان را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

میانگین نمرات

ماده ۲۷: در پایان هر نیمسال تحصیلی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال محاسبه و در پایان دوره تحصیلی نیز میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه و در کارنامه وی ثبت می‌شود.

تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌ها بر تعداد کل واحدهایی که دانشجو برای آنها نمره قبولی یا مردودی دریافت داشته است، تقسیم می‌شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محاسبه نمی‌شود. نمرات دروسی که دانشجو در دوره تابستانی می‌گذراند، تنها در محاسبه میانگین کل دانشجو محاسبه می‌شود.

نام‌نویسی مشروط

ماده ۲۸: میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد، در غیر این صورت، نام‌نویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه برای دوره روزانه کمتر از ۱۲ واحد و برای دوره شبانه کمتر از ۱۰ واحد باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد و لیکن در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجو، در دوره روزانه تعداد واحدها کمتر از ۱۲ واحد و در دوره شبانه کمتر از ۱۰ واحد باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: هر دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن دانشجو را هر بار به وی و اولیای او کتباً اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط نماید. با این وصف، قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی‌اطلاعی دانشجو از این امر، مانعی در اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۲۹: دانشجویی که به صورت مشروط نام‌نویسی می‌کند حتی در نیمسال قبل از کارآموزی در عرصه حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در دوره روزانه و بیش از ۱۲ واحد در دوره شبانه را ندارد.

تبصره: در موارد استثنایی، در نیمسال قبل از کارآموزی در عرصه با توجه به تعداد واحد باقی‌مانده و سوابق تحصیلی دانشجو، ارائه واحد بیشتر از حد مقرر به دانشجوی مشمول ماده ۲۹ به عهده شورای آموزشی دانشگاه است. در هر صورت، این تعداد بیش از ۲۰ واحد درسی در دوره روزانه و ۱۸ واحد درسی در دوره شبانه نباید باشد.

اخراج دانشجوی مشروط

ماده ۳۰: در صورتی که میانگین نمرات دانشجو در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در دو نیمسال تحصیلی، اعم از متوالی یا متناوب و کارشناسی پیوسته در سه نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب کمتر از ۱۲ باشد، در هر مرحله‌ای از دوره که باشد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۳۱: دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته محروم می‌شود و یا دانشجویی که تمایل به ادامه تحصیل در آن مقطع را ندارد، می‌تواند پس از تطبیق واحدها مطابق قوانین

و مقررات مربوط و گذراندن واحدهای کمبود در مقطع پایین تر و با رعایت سایر ضوابط مربوط، در دوره کاردانی رشته تحصیلی خود فارغ التحصیل شود.

تبصره ۱: در صورتی که مقطع پایین تر رشته دانشجوی در آن دانشگاه دایر نباشد، دانشجو می تواند پس از اخذ پذیرش از دانشگاه دیگری که مقطع کاردانی رشته مربوط در آن دایر است ادامه تحصیل داده و فارغ التحصیل شود.

تبصره ۲: در صورتی که رشته تحصیلی دانشجوی در مقطع پایین تر، برنامه مصوب و دایر نداشته باشد، دانشجو می تواند با نظر گروه آموزشی مربوط، به یکی از رشته های موجود نزدیک به رشته تحصیلی خود، در مقطع پایین تر در آن دانشگاه یا دانشگاه دیگر، تغییر رشته دهد و پس از تطبیق واحدها با برنامه رشته جدید مطابق مقررات مربوط و گذراندن واحدهای کمبود، در مقطع کاردانی رشته جدید فارغ التحصیل شود. بدیهی است که تطبیق واحدها و تعیین دروس کمبود، بر عهده گروه آموزشی دانشگاه پذیرنده است. حداکثر فرصت مجاز جهت اخذ پذیرش از دانشگاه دیگر یک نیمسال می باشد.

ماده ۳۲: دانشجویی که به دلیل مشروط شدن بیش از حد از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد به غیر از رشته قبلی خود در آزمون سراسری شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد. دانشگاه پذیرنده می تواند واحدهایی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است. با برنامه رشته جدید تطبیق داده و طبق ضوابط این آیین نامه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

فصل هفتم

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

مرخصی تحصیلی

ماده ۳۳: دانشجو می تواند پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی، در هر یک از دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته حداکثر برای ۱ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته برای ۲ نیمسال متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

دانشجویان دوره شبانه می توانند در هر یک از دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته حداکثر برای ۲ نیمسال تحصیلی و در دوره های کارشناسی پیوسته حداکثر برای ۳ نیمسال متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کنند.

تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجو در اولین نیمسال تحصیلی با شورای آموزشی دانشگاه می باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در هر دوره محسوب می شود.

ماده ۳۴: تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود، تصمیم گیری به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲: اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذریبط قبل از اتمام مهلت نام‌نویسی موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجوی را کتباً به وی ابلاغ نماید.

تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجو می‌باشد.

ماده ۳۵: دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل در کلیه رشته‌های علوم پزشکی، می‌توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۳۶: دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آنها به تأیید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد، می‌توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

مرخصی تحصیلی همسر دانشجوی بورسیه و همسر کارکنان دولت

ماده ۳۷: دانشجویی که به عنوان همسر یکی از کارکنان دولت، یا همسر یکی از دانشجویان بورسیه، به عنوان همراه به خارج از کشور اعزام می‌شود، می‌تواند با ارائه حکم مأموریت همسر و به تشخیص و تأیید شورای آموزشی دانشگاه، علاوه بر استفاده از میزان مرخصی مجاز در طول دوره تحصیل، تا ۴ سال دیگر نیز از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات بهره‌مند گردد.

ماده ۳۸: دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد، باید درخواست انصراف خود را شخصاً به اداره آموزش دانشگاه یا دانشکده تسلیم نماید. این دانشجو مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره ۱: دانشجویی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید، موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

فصل هشتم

انتقال و جابجایی

انتقال

ماده ۳۹: انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۴۰: انتقال دانشجو با توافق دانشگاه‌های مبدأ و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است:

۱-۴۰- ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبدأ از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.

۲-۴۰- متقاضی حداقل یک نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.

۳-۴۰- واحدهای باقیمانده دانشجو برای دانشگاه مقصد، حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد.

۴-۴۰- میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی، حداقل ۱۲ باشد.

تبصره: انتقال محل تحصیل دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد سپرده‌اند با رعایت شرایط ماده ۴۰ و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان‌پذیر است.

ماده ۴۱: انتقال دانشجو به هر یک از دانشگاه‌های تهران ممنوع است جز در موارد زیر:

۱-۴۱- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

۲-۴۱- بیماری صعب‌العلاج یا معلولیت مؤثر دانشجو، به نحوی که به تشخیص شورای عالی پزشکی قادر به ادامه زندگی به طور مستقل نباشد.

۳-۴۱- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر، که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد به تأیید مراجع ذیربط.

تبصره ۱: هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲: برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است و اگر شغل همسر آزاد است، گواهی اشتغال و سکونت او در تهران باید به تأیید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۳: در موارد استثنایی، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و همسر او نیز در شهرستان دانشجو باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان محل تحصیل همسر موجود نباشد، همسر او می‌تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۴: صحت هر یک از موارد مذکور باید به تأیید دانشگاه مقصد نیز برسد.

ماده ۴۲: انتقال از دوره‌های شبانه به روزانه و از دانشگاه‌های غیر حضوری (پیام نور) به دانشگاه‌های حضوری اعم از روزانه و شبانه و از دانشگاه‌های غیر دولتی به دانشگاه‌های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن، با موافقت مبدأ و مقصد و رعایت ضوابط مربوط بلامانع است.

ماده ۴۳: دانشجوی متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را کتباً با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبدأ تسلیم نماید.

ماده ۴۴: دانشگاه مبدأ در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف یک هفته موافقت خود را همراه با درخواست دانشجو و ریز نمرات او به دانشگاه مقصد ارسال دارد و دانشگاه مقصد مکلف است حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی نظر خود را به دانشگاه مبدأ اعلام نماید.

تبصره: در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجو از دانشگاه مبدأ به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجو با دانشگاه مبدأ قطع می‌شود.

ماده ۴۵: در صورت انتقال، فقط واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است، پذیرفته می‌شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ و بیشتر از ۱۰ است، بر عهده دانشگاه مقصد است. در هر حال، عدم پذیرش واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقی‌مانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره: تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبدأ اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب می‌شود.

ماده ۴۶: مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می‌شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می‌شود.

ماده ۴۷: انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل در هر مقطع، فقط یک بار مجاز است.

جابجایی

ماده ۴۸: جابجایی دو دانشجو با موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، پس از گذراندن حداقل یک نیمسال و در صورت احراز شرایط زیر در طول مدت تحصیل برای یک بار بلامانع است.

۱-۴۸- ادامه تحصیل هر دو دانشجو در دانشگاه‌های مبدأ از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.

۲-۴۸- سال ورود به تحصیل هر دو دانشجو باید یکسان باشد و در هر صورت، هر دو دانشجوی متقاضی نباید بیش از ۵۰٪ از واحدهای دوره را گذرانده باشند.

تبصره ۱: برای جابجایی دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد سپرده‌اند، کسب موافقت دستگاه اجرایی ذیربط علاوه بر شرایط مذکور الزامی است.

تبصره ۲: جابجایی پذیرفته شدگان آزمون سراسری در هر سال تحصیلی با ارائه درخواست، پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی در دانشگاه مبدأ با رعایت مفاد این فصل بلامانع است.

تبصره ۳: مدرک فراغت از تحصیل دانشجویانی که جابجا شده‌اند، توسط دانشگاه مقصد صادر می‌شود.

ماده ۴۹: دانشجوی متقاضی جابجایی بایستی دو نسخه فرم مربوط به جابجایی را از دانشگاه محل تحصیل خود دریافت و تکمیل نموده و در فاصله پانزدهم الی پایان تیرماه هر سال به آموزش دانشگاه مبدأ تسلیم کند.

تبصره ۱: دانشجوی متقاضی جابجایی منحصراً می‌تواند یک دانشگاه را به عنوان دانشگاه مقصد انتخاب کند.

تبصره ۲: تقاضای جابجایی دانشجویانی که قبلاً یک بار منتقل یا جابجا شده‌اند، پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۵۰: دانشگاه‌ها پس از انقضای مهلت تعیین شده نسبت به بررسی تقاضاهای رسیده اقدام و حسب مورد یک نسخه از تقاضای تأیید شده را به همراه شرح واحدهایی که متقاضیان گذرانده‌اند، به دانشگاه مقصد ارسال می‌دارند.

تبصره: جابجایی منحصراً یک بار در سال صورت خواهد گرفت و تقاضاهای جابجایی بایستی حداکثر تا پایان مردادماه به دانشگاه مقصد رسیده باشد.

ماده ۵۱: از ابتدای شهریورماه هر سال تحصیلی تقاضاهای رسیده در شورای آموزشی و یا کمیته منتخب آن شورا در دانشگاه مقصد مورد بررسی قرار می‌گیرد و نتایج تصمیمات متخذه قبل از شروع نام‌نویسی بر اساس تقویم دانشگاهی، توسط معاون آموزشی دانشگاه مقصد به دانشگاه مبدأ و از آن طریق به دانشجویان ذینفع اعلام می‌گردد.

تبصره: جابجایی دانشجویان متقاضی پس از تصویب شورای آموزشی و یا کمیته منتخب آن شورا امری است قطعی و برای طرفین لازم الاجرا است.

فصل نهم

دانشجوی میهمان

ماده ۵۲: در مواردی که دانشجو به طور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می تواند با موافقت دانشگاه های مبدأ و مقصد، به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را به طور موقت برای مدت معین تغییر دهد.

تبصره: میهمانی از دوره های روزانه به شبانه و از دانشگاه های حضوری به غیر حضوری و از دانشگاه های دولتی به غیر دولتی و برعکس ممنوع است.

ماده ۵۳: میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه مشروط بر این است که دانشجو حداقل یک نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.

ماده ۵۴: میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت دانشگاه مبدأ و دانشگاه مقصد، به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی مذکور کمتر از ۱۰ واحد باشد و جمع واحدهای درسی اخذ شده دانشجو در دانشگاه های مبدأ و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است.

ماده ۵۵: هر دانشجو در هر رشته می تواند حداکثر یک نیمسال در دوره کاردانی و یا کارشناسی ناپیوسته و دو نیمسال در دوره کارشناسی پیوسته، در یک دانشگاه به طور تمام وقت، به صورت میهمان تحصیل کند. در هر حال واحدهایی که دانشجو به صورت میهمان، چه به صورت تمام وقت و چه به صورت تک درس در یک یا چند دانشگاه گذرانده است، نباید از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز کند.

تبصره: انتخاب واحد دانشجو، چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت، باید با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبدأ و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۵۶: واحدهایی که دانشجوی میهمان در یک یا چند دانشگاه می گذراند، عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدأ ثبت می شود و نمرات آنها در محاسبات میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور خواهد شد.

حداقل نمره قبولی دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد ۱۲ می باشد و واحدهایی را که دانشجو در دانشگاه مقصد با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است، باید مجدداً بگذراند.

ماده ۵۷: مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان توسط دانشگاه مبدأ صادر می شود.

فصل دهم

تغییر رشته

ماده ۵۸: دانشجو در طول دوران تحصیل در مقطع کاردانی و کارشناسی پیوسته می تواند با داشتن شرایط زیر و موافقت دانشگاه ذیربط از رشته ای به رشته دیگر تغییر رشته دهد:

۱- ۵۸-۱- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲- ۵۸-۲- حداقل یک ششم و حداکثر یک دوم واحدهای دوره را گذرانده باشد.

۳-۵۸- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به دانشگاه از نمره آزمون پایین‌ترین فرد پذیرفته شده در سهمیه و رشته مورد تقاضا در همان سال در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

۴-۵۸- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱: تغییر رشته در مقطع کارشناسی ناپیوسته ممنوع است.

تبصره ۲: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان‌پذیر است.

تبصره ۳: تغییر رشته به رشته‌هایی که در ضوابط آنها شرایط خاصی پیش‌بینی شده است، موقوف به احراز شرایط مربوط است.

تبصره ۴: دانشجو در هر یک از مقاطع تحصیلی تنها یک بار می‌تواند تغییر رشته دهد.

ماده ۵۹: تغییر رشته در مقاطع هم‌سطح صورت می‌گیرد. در غیر این صورت، فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین‌تر امکان‌پذیر است.

ماده ۶۰: در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین فرصت در رشته جدید ثبت نام و انتخاب واحد نماید. پس از ثبت نام، دانشجو اجازه بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره ۱: اقدام نکردن دانشجو به ثبت نام در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می‌شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می‌شود.

تبصره ۲: دانشجو تا قبل از ثبت نام در رشته جدید تابع مقررات رشته قبلی می‌باشد.

تغییر رشته توأم با انتقال

ماده ۶۱: در صورتی که دانشجو هم‌زمان دارای شرایط انتقال و همچنین شرایط تغییر رشته باشد، تغییر رشته توأم با انتقال بلامانع است.

تبصره: تغییر رشته توأم با انتقال از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و برعکس در صورت داشتن شرایط تغییر رشته و انتقال، بلامانع است.

ماده ۶۲: دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل‌سازی می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید، حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌شود ولی نمرات دروس پذیرفته نشده، بدون احتساب در میانگین، در کارنامه دانشجو باقی می‌ماند. در این صورت، چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد، با تصمیم شورای آموزشی دانشگاه، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی برای دانشجو در رشته جدید منظور می‌شود.

ماده ۶۳: متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را همراه مدارک لازم، حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه محل تحصیل خود تسلیم نماید.

ماده ۶۴: تغییر رشته از مقطع کارشناسی به مقطع کاردانی بلامانع است. در این حال، برای این گونه دانشجویان، حداکثر مدت مجاز تحصیل بر مبنای دوره کاردانی محاسبه و به ازای هر ۲۰ واحد پذیرفته شده از دانشجو، یک نیمسال از طول تحصیل وی کاسته می شود.

تغییر رشته اضطراری

ماده ۶۵: چنانچه دانشجو در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه ای گردد که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه توانایی ادامه تحصیل در آن رشته و یا امکان بهره گیری از کارایی حاصل از آن را طبق جدول نقص عضو از دست بدهد، اجازه ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد و می تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد، تغییر رشته دهد. در این حال دانشجو از رعایت شرایط موضوع ماده ۵۸ به استثنای بند ۱ معاف خواهد بود.

تبصره: در مواردی که دانشجو در طول دوره تحصیل دچار اختلالات روانی و رفتاری یا بیماری جسمی و نقص عضو مؤثر گردد به نحوی که توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، می تواند با نظر شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه به رشته ای در گروه آزمایشی دیگر که از لحاظ نمره ورودی نزدیکترین نمره را دارد، پس از کسب موافقت دانشگاه مقصد تغییر رشته دهد.

فصل یازدهم

پذیرش واحدهای درسی

ماده ۶۶: معادل سازی و پذیرش دروسی که دانشجو قبلاً در دانشگاه ها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده است با رعایت شرایطی به شرح زیر مجاز است:

۱-۶۶- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.

۲-۶۶- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم تحقیقات و فناوری باشد.

۳-۶۶- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.

۴-۶۶- محتوای آموزشی دروس گذرانده شده دانشجو با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱: معادل سازی دروس تخصصی در مقاطع هم سطح یا از مقاطع بالاتر به پایین تر امکان پذیر است.

تبصره ۲: معادل سازی و پذیرفتن دروس توسط گروه های آموزشی ذیربط در دانشگاه پذیرنده انجام می شود.

تبصره ۳: نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.

تبصره ۴: به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می شود.

فصل دوازدهم

فراغت از تحصیل

ماده ۶۷: میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره تحصیل، باید حداقل ۱۲ باشد تا در رشته تحصیلی خود حسب مورد مدرک کاردانی یا کارشناسی پیوسته و یا کارشناسی ناپیوسته دریافت کند. در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجو از ۱۲ کمتر باشد، چنانچه از نظر طول تحصیل مانعی نداشته باشد، می‌تواند حداکثر تا ۲۰ واحد درسی از درس‌هایی را که با نمره کمتر از ۱۲ قبول شده است در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در یک نیمسال تحصیلی و در دوره کارشناسی پیوسته در ۲ نیمسال تحصیلی مجدداً انتخاب و آن دروس را تکرار کند تا میانگین کل خود را جبران نماید. در این صورت نمرات دروس تکراری علاوه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل نمرات او محسوب می‌شود.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو مطابق مفاد ماده ۶۷ دروس تکراری را اخذ نماید و در امتحان آن دروس مردود شود، چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری میانگین کل وی به ۱۲ رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس ملاک عمل است و دانشجو می‌تواند فارغ‌التحصیل شود. در صورتی که میانگین کل وی به ۱۲ نرسیده باشد، چنانچه دانشجوی مقطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته باشد، از تحصیل محروم و اخراج می‌شود و در صورتی که دانشجوی مقطع کارشناسی پیوسته باشد، دانشجو در آن درس مردود است و علیرغم این که قبلاً در آن درس نمره قبولی کسب نموده، بایستی مجدداً آن درس را با رعایت مفاد ماده ۶۷ تکرار نماید.

تبصره ۲: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از مقررات مذکور در این ماده استفاده کند یا علیرغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل نمرات خود را جبران نماید، در صورتی که مقطع تحصیلی او کاردانی یا کارشناسی ناپیوسته باشد، براساس ماده ۳۱ و تبصره‌های آن اقدام می‌گردد.

ماده ۶۸: دانشجویی که کلیه واحدهای درسی یکی از مقاطع کاردانی و کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته را طبق برنامه مصوب و بر اساس مقررات این آیین‌نامه با موفقیت گذرانده باشد، فارغ‌التحصیل آن دوره شناخته می‌شود.

تبصره ۱: تاریخ فراغت از تحصیل، روزی است که آخرین نمره درسی دانشجو توسط استاد به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تحویل می‌شود.

تبصره ۲: با توجه به تبصره ۱ و رعایت دقیق مفاد ماده ۲۵ ضرورت دارد هر دانشگاه در هر نیمسال زمان خاصی را برای اعلام فراغت از تحصیل دانشجویان تعیین و مقدمات آن را فراهم سازد.

تبصره ۳: قید کلمه شبانه در مدرک فراغت از تحصیل دانش‌آموختگان دوره‌های شبانه الزامی است.

ماده ۶۹: این آیین‌نامه در ۱۲ فصل و ۶۹ ماده و ۸۱ تبصره در بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۳/۳/۲۳ مصوب گردید و برای آن دسته از دانشجویانی که از سال تحصیلی ۸۴-۸۳ وارد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌شوند، لازم‌الاجرا است و از این تاریخ به بعد، تمام آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با آن برای این گروه از دانشجویان لغو می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی کمیسیون موارد خاص دانشگاه‌ها/ دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی

درمانی

کمیسیون موارد خاص که از این پس در این آیین‌نامه به اختصار، کمیسیون نامیده می‌شود، در دانشگاه‌ها/ دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تشکیل می‌شود تا با رعایت کامل مفاد این آیین‌نامه به وضعیت تحصیلی دانشجویانی که مورد خاص تشخیص داده می‌شوند، رسیدگی و رأی نهایی صادر نمایند.

ماده ۱: تعریف موارد خاص:

موارد خاص به وضعیت دانشجویانی گفته می‌شود که جریان تحصیل آنان به خاطر عللی که در تحصیلاتشان مؤثر بوده، با مشکل مواجه گردیده و حل آن با مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی موجود، ممکن نمی‌باشد.

ماده ۲: اختیارات کمیسیون:

کمیسیون، مسائلی آموزش مربوط به دانشجویان شاغل به تحصیل، در حال اخراج، اخراجی‌ها و دانشجویانی که بنا به دلایلی غیبت موجه دارند را به صورت موردی بررسی می‌کند و در چارچوب اختیارات این آیین‌نامه، تصمیم‌گیری و با رعایت اصول زیر، رأی خود را صادر می‌نمایند.

حفظ کیفیت آموزشی و کمیت محتوای کل در یک رشته تحصیلی

حفظ حداقل واحد درسی مقرر و میانگین کل لازم برای فراغت از تحصیل

حفظ حداقل میانگین کل لازم در پایان هر یک از مراحل آموزشی دوره‌های دکتری پزشکی عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و

داروسازی)

حفظ حداقل نمره قبولی در هر درس

عدم تغییر مقطع تحصیلی از پایین به بالاتر

عدم وضع مقررات و آیین‌نامه‌های جدید و یا تغییر آنها

تبصره ۱: حداکثر زمان قابل بررسی برای رسیدگی به پرونده دانشجویان اخراجی و کسانی که بنا به دلایلی غیبت موجه دارند، یک سال بعد از اخراج می‌باشد. در مواردی که دانشجو به دلایلی کاملاً خارج از اختیار و اراده خود (مثل ترك تحصیل ناشی از صدور احکام قضایی) بیش از یک سال از تحصیل به دور مانده است، تصمیم‌گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجو در اختیار کمیسیون خواهد بود.

تبصره ۲: حداکثر تعداد دفعات مجاز شرکت در امتحانات جامع علوم پایه دوره‌های دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی) و جامع پیش‌کارورزی دوره دکتری عمومی پزشکی مطابق با آیین‌نامه‌های آموزشی مربوطه بوده و قابل تغییر نمی‌باشد.

ماده ۳: اعطای فرصت ارفاقی

اعطای فرصت ارفاقی به دانشجویانی که با رعایت آیین‌نامه‌های آموزشی دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی به دلیل مشروطی در معرض اخراج قرار گرفته‌اند، به شرط آنکه میانگین کل آنها در دوره کاردانی و کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته کمتر از ۱۰ و دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) کمتر از ۱۲ نباشد و سنوات تحصیلی لازم جهت ادامه دوره را داشته باشند.

تبصره ۱: دوره کارشناسی ارشد و دوره دکتری تخصصی Ph.D شامل فرصت ارفاقی نمی‌باشد.

تبصره ۲: شرط میانگین کل ۱۲ برای دوره‌های دکتری عمومی شامل دانشجویان ورودی مهرماه ۸۱ به بعد است و جهت دانشجویان ورودی قبل از مهرماه ۸۱ حداقل میانگین کل ۱۰ می‌باشد.

تبصره ۳: دانشجو نباید پس از فرصت ارفاقی در هیچ نیم‌سال مشروط شود، حتی اگر تعداد واحدها در آن نیم‌سال‌ها کمتر از حدنصاب تعیین شده توسط شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی باشد. در عین حال، پرونده دانشجویان کارشناسی پیوسته و دکتری عمومی که یک بار از فرصت ارفاقی استفاده نموده‌اند و لیکن سنوات تحصیلی آنها جهت ادامه دوره به پایان نرسیده است، در صورتی که دارای شرایط خاص به شرح ذیل باشند، قابل طرح مجدد در کمیسیون و اعطای حداکثر یک فرصت ارفاقی دیگر می‌باشد:

دانشجویان دوره‌های کارشناسی پیوسته حداقل ۱۲۰ واحد از واحدهای دوره مربوطه را با موفقیت گذرانده باشند.

دانشجویان دوره‌های دکتری عمومی داروسازی و دندانپزشکی حداقل ۱۴۰ واحد را با موفقیت گذرانده باشند.

دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی حداقل ۱۹۰ واحد را با موفقیت گذرانده باشند.

ماده ۴: اعطای سنوات تحصیلی

موافقت با اعطای سنوات تحصیلی تا یک نیم‌سال برای دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، دو نیم‌سال برای دانشجویان کارشناسی پیوسته، دو نیم‌سال برای دانشجویان کارشناسی ارشد ناپیوسته، سه نیم‌سال برای دانشجویان دوره دکتری تخصصی، Ph.D و سه نیم‌سال برای دانشجویان دوره دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی) که به مدت مجاز تحصیل آنان برابر مقررات در کل دوره و یا در یک مرحله تحصیلی از دوره دکتری عمومی به پایان رسیده و ادامه تحصیل آنها از نظر سایر مقررات آموزشی مانعی نداشته باشد.

تبصره ۱: اعطای سنوات تحصیلی علاوه بر فرصت‌های پیش‌بینی نشده در آیین‌نامه آموزشی دوره‌های مذکور می‌باشد.

تبصره ۲: دانشجویی که به دلیل مشروطی از فرصت ارفاقی مندرج در ماده ۳ و تبصره‌های آن استفاده نموده است، تنها در صورتی می‌تواند از مفاد مندرج در ماده ۴ بهره‌مند گردد که به مشکل سنوات تحصیلی برای دانش‌آموخته شدن برخورد نماید.

تبصره ۳: در دوره‌های دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) که دوره آموزشی به مراحل مختلف تقسیم گردیده است، چنانچه دانشجو در مهلت مقرر جهت هر یک از مراحل دوره نتواند آن مرحله را به اتمام برساند، می‌تواند از اعطای سنوات تحصیلی برخوردار شود در هر صورت، حداکثر مدت سنوات اعطایی در کل دوره آموزشی نباید از سه نیم‌سال تحصیلی بیشتر شود.

ماده ۵:

موافقت با بازگشت به تحصیل دانشجویانی که به دلایل موجه و با ارائه مدرک مستدل حداکثر برای مدت يك سال تأخیر در ثبت نام و انتخاب واحد داشته‌اند، این مدت برای کلیه مقاطع یکسان در نظر گرفته شود.

تبصره ۱: مدت غیبت این قبیل دانشجویان، جزء سنوات تحصیلی‌شان محسوب نمی‌گردد.

تبصره ۲: تأخیر و عدم مراجعه برای ثبت نام، نباید در ثبت نام اولیه باشد.

تبصره ۳: تصمیم‌گیری در خصوص دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی ورودی قبل از مهرماه ۱۳۸۳ که کلیه واحدهای آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی را گذرانیده‌اند و لیکن در سقف سنوات مجاز تحصیل، از پایان‌نامه خود دفاع ننموده‌اند، بر عهده کمیسیون موارد خاص دانشگاه مربوطه می‌باشد.

ماده ۶:

موافقت با حداکثر يك سال مرخصی بدون احتساب در سنوات تحصیلی دانشجویانی که با ارائه مدارک مستدل و تشخیص شورای پزشکی دانشگاه به بیماری حاد یا مزمن مبتلا گشته‌اند و يك نیمسال (حداکثر ۶ ماه) بدون احتساب در سنوات تحصیلی علاوه بر ۶ ماه مرخصی زایمان به بیماری مبتلا شوند.

تبصره ۱: در مواردی که دانشجویی به بیماری مزمن روانی مبتلا باشد، با تشخیص شورای پزشکی دانشگاه می‌تواند حداکثر از دو سال مرخصی بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۲: دانشجویی که مبتلا به بیماری مزمن است چنانچه با رعایت مفاد این ماده و سایر مواد این آیین‌نامه، نتواند در مدت پیش‌بینی شده مطابق مقررات مندرج در آیین‌نامه نتواند در مدت پیش‌بینی شده مطابق مقررات مندرج در آیین‌نامه آموزشی مقطع مربوطه فارغ التحصیل گردد و یا بیماری روانی مزمن وی علاج نگردد و یا بیماری جسمی مزمن، وی را از ادامه حضور مؤثر در محیط آموزشی بازدارد، بر اساس تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و مراجع ذی‌ربط و در صورت لزوم با رأی کمیسیون موارد خاص دانشگاه، حکم اخراج یا تغییر رشته وی برابر مقررات آموزشی دوره مربوطه صادر خواهد شد.

تبصره ۳: در هر حال، مجموع مدت عدم مراجعه (موضوع ماده ۵) و یا مدت مرخصی ناشی از بیماری (موضوع ماده ۶) نباید از دوسال بیشتر شود).

ماده ۷:

مواد ۲ و ۴ و ۵ و ۶ و تبصره‌های آن به عنوان حداکثر مساعدت در دانشگاه تلقی می‌گردد.

ماده ۸:

ترکیب اعضای کمیسیون موارد خاص دانشگاه به شرح ذیل است:

رئیس دانشگاه به عنوان رئیس کمیسیون

معاون آموزشی دانشگاه (نایب رئیس)

معاون دانشجویی، فرهنگی دانشگاه

مدیر امور آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان دبیر کمیسیون

دبیر ستاد دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه

سه نفر از اعضای هیأت علمی صاحب نظر و متعهد

رئیس مرکز مشاوره دانشگاه

تبصره ۱: کمیسیون می‌تواند عنداللزوم و به تشخیص خود از مسؤولین دیگر مرتبط با پرونده دانشجو (رئیس یا معاون آموزشی دانشکده مربوط با حق رأی و استاد راهنمای دانشجو بدون حق رأی) برای شرکت در جلسات دعوت نماید.

تبصره ۲: کلیه اعضا با حکم ریاست دانشگاه و به مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند. انتخاب سه نفر عضو هیأت علمی به پیشنهاد شورای آموزشی دانشگاه و حکم ریاست دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۳: برای تشکیل جلسات کمیسیون حضور دو سوم اعضا که رئیس و نایب رئیس کمیسیون جزء حاضرین باشند ضروری است و رای مافوق حداقل ۵ نفر از کل اعضا جهت تصویب لازم است.

تبصره ۴: جلسات کمیسیون در صورت وجود تقاضا هر ماه یک بار و در صورت ضرورت بنا به درخواست رئیس یا دبیر کمیسیون بصورت فوق‌العاده تشکیل می‌شود.

تبصره ۵: مصوبات کمیسیون پس از تأیید رئیس یا نایب رئیس کمیسیون لازم‌الاجرا است.

ماده ۹:

پرونده با دستور رئیس دانشگاه علوم پزشکی یا معاون آموزشی دانشگاه به کمیسیون ارجاع شود. مواردی که پرونده پس از طرح در شورای آموزشی دانشگاه/ دانشکده به کمیسیون ارجاع می‌شود.

ماده ۱۰:

با توجه به حذف کمیسیون موارد خاص مرکزی در وزارت متبوع، کلیه مسائل مربوط به کمیسیون موارد خاص باید در دانشگاه‌ها حل و فصل شود. کمیسیون موارد خاص دانشگاه‌ها مجاز به وضع آیین‌نامه و مقررات جدید و یا تغییر در مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی نبوده و صرفاً ابهامات و سؤالات آیین‌نامه‌ای را از کمیته تدوین و تفسیر کننده مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی وزارت متبوع استعلام خواهند نمود. حدود اختیارات کمیسیون موارد خاص، محدود به این آیین‌نامه بوده و اقدامی خارج از چارچوب این آیین‌نامه مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۱:

کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات و آیین‌نامه‌های آموزشی وزارت متبوع، مسؤولیت نظارت بر اجرای دقیق مفاد آیین‌نامه‌های آموزشی و آیین‌نامه کمیسیون موارد خاص را بر عهده داشته و موارد تخلف را جهت اخذ تصمیم مقتضی به رؤسای دانشگاه‌ها/ دانشکده‌های علوم پزشکی و معاونت آموزشی و امور دانشجویی وزارت متبوع اعلام می‌نماید.

ماده ۱۲:

مفاد این آیین‌نامه برای دانشگاه‌ها و دانشکده‌های غیر انتفاعی و وابسته به دستگاه‌های اجرایی، لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۳:

این آیین‌نامه با ماده ۱۲ و ۱۹ تبصره در بیست و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، جهت کلیه دانشجویان مشمول این آیین‌نامه صرف نظر از سال ورود به دانشگاه، لازم‌الاجرا است و با ابلاغ آن، کلیه اختیارات تفویض شده قبلی و مقررات مغایر با آن ملغی می‌باشد.

آیین‌نامه آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی

مصوب بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۳

(این آیین‌نامه از ابتدای سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌شوند، لازم الاجرا است و از این تاریخ به بعد کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین‌نامه لغو می‌شود.)

تعاریف

شرایط ورود و نام‌نویسی	فصل اول:
نظام آموزشی	فصل دوم:
واحدهای درسی و طول مدت تحصیل	فصل سوم:
حضور و غیاب	فصل چهارم:
حذف و اضافه	فصل پنجم:
ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو	فصل ششم:
مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل	فصل هفتم:
انتقال و جابجایی	فصل هشتم:
دانشجوی میهمان	فصل نهم:
تغییر رشته	فصل دهم:
پذیرش واحدهای درسی	فصل یازدهم:
پایان‌نامه	فصل دوازدهم:
فراغت از تحصیل	فصل سیزدهم:

تعاریف

تعاریف زیر در آیین‌نامه‌های کلیه مقاطع تحصیلی به صورت یکسان پذیرفته شده و حسب مقطع مربوط مورد استناد می‌باشد و جزء لاینفک آیین‌نامه‌ها بوده و هر نوع تغییر و تفسیر مغایر با آن مجاز نیست.

دانشگاه علوم پزشکی

مؤسسه‌ای است آموزشی، پژوهشی و خدماتی که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید.

هر دانشگاه علوم پزشکی از دانشکده پزشکی و حداقل دو دانشکده دیگر تشکیل می‌شود.

دانشکده علوم پزشکی

دانشکده علوم پزشکی مؤسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی مستقلی است که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید.

دانشکده

دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که حداقل از سه گروه آموزشی تشکیل می‌شود. مانند دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی و دانشکده بهداشت.

آموزشکده در گروه پزشکی

مؤسسه آموزش عالی است که از تجمع گروه‌های آموزشی در سطح کاردانی رشته‌های گروه پزشکی تشکیل می‌گردد و امکانات و تجهیزات لازم برای ارائه آموزش رشته‌های تحصیلی در آن دایر است.

مؤسسه

مؤسسه در آموزش عالی یک مفهوم عام است که به هر یک از مراکز آموزش عالی و پژوهشی که با مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده باشد، اطلاق می‌گردد.

گروه آموزشی

عهده‌دار آموزش و پژوهش و یا ارائه خدمات درمانی در ارتباط با یک رشته و یا یک شاخه می‌باشد. مثل گروه بهداشت، گروه فیزیولوژی و گروه جراحی.

گروه آزمایشی

سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری ورود به دانشگاه‌ها، داوطلبان را بر حسب رشته‌های انتخابی به گروه‌های خاص تقسیم می‌کند که هر یک از این گروه‌ها، گروه آزمایشی نامیده می‌شود.

دوره

دوره تحصیلی مجموعه دروسی است هماهنگ و منسجم و به هم وابسته در یک رشته که در چارچوب نظام خاص و در یک مدت زمان معین به دانشجو ارائه می شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک مرسوم دانشگاهی منجر شود، دوره های تحصیلی در نظام آموزش عالی ایران در مقاطع تحصیلی زیر ارائه می شوند.

- کاردانی (فوق دیپلم)
- کارشناسی (لیسانس) پیوسته و ناپیوسته
- کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) ناپیوسته
- دکتری عمومی
- دکتری تخصصی (Ph.D)
- تخصص بالینی (دستیاری)
- فوق تخصص

اداره آموزش

منظور از اداره آموزش یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع آوری نمرات و اعلام نتایج را بر عهده دارد.

استاد

هر عضو هیأت علمی که مسئولیت تدریس دروس نظری یا عملی را بر عهده دارد، استاد نامیده می شود.

رشته

رشته یکی از شعب فرعی گروه های علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی، کشاورزی و هنر) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارایی مشخص می انجامد. در دو رشته متمایز دروس مشترک نباید از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) تجاوز کند.

گرایش

هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدها کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) بیشتر باشد.

دروس

دروس دانشگاهی از لحاظ محتوی، به دروس عمومی و اختصاصی (پایه و تخصصی رشته) و از نظر ارتباط با یکدیگر به دروس پیوسته (پیش نیاز) و مستقل و از جنبه لزوم یا عدم لزوم انتخاب به دروس اجباری و اختیاری و از لحاظ تعلیم و تدریس به دروس نظری، عملی، نظری و عملی، نظری - عملی، کارآموزی، کارورزی و کارآموزی در عرصه تقسیم می شود.

تبصره

دروسی که به صورت نظری و عملی نوشته می‌شوند، مستقل از یکدیگر تدریس می‌شوند و هر یک کد جداگانه و نمره جداگانه دارند.

دروسی که به صورت نظری - عملی نوشته می‌شوند یک درس محسوب شده و کد مشترک و نمره مشترک دارند.

دروس عمومی

دروسی است که به منظور توسعه بخشیدن به اطلاعات عمومی دانشجویان و رشد و بینش فرهنگی آنان بر اساس فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و نیز آشنایی با روشهای علمی عرضه می‌شود. این درس برای کلیه دانشجویان تمامی رشته‌های علوم پزشکی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و دوره‌های دکتری عمومی الزامی است.

دروس اختصاصی

این دروس به دو دسته: دروس پایه و دروس تخصصی رشته به شرح زیر تقسیم می‌شود:

الف - دروس پایه دروسی است که برای آماده نمودن دانشجو، توسعه اطلاعات و تقویت بنیه و بینش علمی وی و درک بهتر دروس تخصصی رشته عرضه می‌شود.

ب - دروس تخصصی رشته دروسی است که صرفاً به منظور ایجاد و افزایش کارایی‌های علمی و عملی یک رشته تدریس می‌شود.

دروس جبرانی

در صورتی که دانشجو دروسی را در مقطع قبلی نگذرانده باشد، موظف است اضافه بر واحدهای درسی مقرر، به تشخیص گروه آموزشی و مطابق برنامه آموزشی مربوط، آن دروس را به عنوان دروس جبرانی بگذراند.

دروس اجباری

دروسی است که فارغ‌التحصیل شدن دانشجو منوط به گذراندن آنهاست و با دروس دیگر قابل تعویض نمی‌باشد.

دروس اختیاری

دروسی است که با توجه به مقررات و برنامه‌های آموزشی می‌توان آنها را از میان مجموعه‌ای از دروس انتخاب کرد.

دروس پیوسته (پیش‌نیاز)

دروسی است که گذراندن آنها برای گرفتن یک درس دیگر ضروری است.

دروس جبرانی یا اجباری می‌توانند پیش‌نیاز باشند. دروس اختیاری نمی‌توانند پیش‌نیاز باشند.

دروس مستقل

دروس مستقلی است که انتخاب آنها منوط به گذراندن درس یا درسهای دیگری نیست.

دروس نظری

دروسی است که در کلاس درس ارائه می‌شود.

دروس عملی

دروسی است که در کارگاه، آزمایشگاه و مرکز مهارت‌های بالینی یا بخش‌های مربوط در دانشکده ارائه می‌شود.

دروس کارآموزی

دروسی است که در محیط کار واقعی (بیمارستان، درمانگاه، مراکز خدمات درمانی) و یا در محیط شبیه‌سازی شده (مرکز مهارت‌های بالینی) برای آموزش مهارت‌های علمی ارائه می‌شود.

دروس کارورزی

دروسی است که در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارت‌های علمی ارائه می‌شود.

دروس کارآموزی در عرصه

دروسی است که با هدف آموزش مهارت‌های عملی در عرصه ارائه خدمات بهداشتی درمانی ارائه می‌شود.

فصل اول

شرایط ورود و نام‌نویسی

شرایط ورود

ماده ۱) شرایط ورود به دوره دکتری عمومی پزشکی به شرح زیر است:

۱-۱- پذیرفته شدن در آزمون ورودی.

۱-۲- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه (نظام قدیم) و یا گواهینامه دوره پیش دانشگاهی (نظام جدید) از داخل یا خارج کشور، مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آموزش‌های حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی)

۱-۳- مجاز بودن به ادامه تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۱-۴- برخوردار بودن از سلامت کامل تن و روان بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی.

۱-۵- سپردن تعهد خدمت بر اساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می‌شود.

تبصره ۱: چنانچه دانشجو با توجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش پزشکی کشور از سلامت جسمی و روانی لازم برای دوره دکتری عمومی برخوردار نباشد، بر اساس نظر شورای پزشکی دانشگاه، اجازه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی را ندارد.

تبصره ۲: ارائه تأییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش‌دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش‌دانشگاهی حد اکثر تا یک سال پس از ثبت نام اولیه الزامی است.

تبصره ۳: پرداخت شهریه، فارغ‌التحصیلان دوره دکتری عمومی پزشکی را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی‌کند.

ماده ۲: پذیرفته شدگان آزمون ورودی، موظفند در مهلت‌هایی که توسط سازمان سنجش آموزش کشور یا دانشگاه اعلام می‌شود، برای نام‌نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه ذیربط مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نام‌نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳: دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند، برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام‌نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجو اخراج خواهد شد.

تبصره ۲: دانشجویی که ترک تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید، موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۴: دانشجوی دوره دکتری پزشکی عمومی در یک زمان حق نام‌نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در یک یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیر دولتی را نخواهد داشت. در صورت تخلف، به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع، از ادامه تحصیل در یکی از رشته‌های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می‌شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه‌های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه‌های تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد.

تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی و تابع آیین‌نامه و ضوابط مربوط به خود می‌باشند.

فصل دوم

نظام آموزشی

ماده ۵: آموزش دوره دکتری عمومی پزشکی مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۶: در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است.

ماده ۷: هر واحد درسی، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارآموزی ۵۱ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی تدریس می‌شود.

ماده ۸: برنامه دوره دکتری عمومی پزشکی شامل مراحل زیر است:

- مرحله اول: دروس عمومی و علوم پایه
- مرحله دوم: نشانه‌شناسی و فیزیوپاتولوژی
- مرحله سوم: کارآموزی بالینی
- مرحله چهارم: کارورزی

ماده ۹: در مراحل اول و دوم دوره دکتری عمومی پزشکی هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات، یک دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی عبارت از ۱۷ هفته آموزشی و دوره تابستانی برابر ۶ هفته آموزشی با رعایت مفاد ماده ۷ است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت ۱۷ هفته و ۶ هفته آموزش محسوب نمی‌شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلایای طبیعی، عدم امکان حضور استاد مربوط در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه، می‌توان درس یا درس‌هایی را در مدتی کوتاه‌تر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درس‌ها را اخذ کرده‌اند، تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۷ این آیین‌نامه کمتر نشود و شرکت در کلیه کلاس‌ها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است.

ماده ۱۰: در دوره بالینی (مراحل سوم و چهارم)، هر سال تحصیلی مشتمل بر چند بخش آموزش بالینی و دروس تئوری مربوطه است. تعداد بخشهای دوره بالینی در طول هر سال تحصیلی، با توجه به مدت زمان لازم برای آموزش هر بخش، توسط شورای آموزشی دانشگاه تعیین می‌شود.

ماده ۱۱: کلیه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی موظفند برنامه‌های درسی و سرفصل مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: ترتیب دروس با رعایت پیش‌نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جایجا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع بر عهده دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی است. بدیهی است منابع جهت امتحانات جامع علوم پایه و جامع پیش‌کارورزی از طرف وزارت متبوع تعیین می‌شود.

تبصره ۲: آن دسته از دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی که حداقل سه دوره دکتری عمومی پزشکی فارغ‌التحصیل داشته‌اند، در صورت تأیید شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه می‌توانند با توجه به مقتضیات و امکانات، حداکثر به میزان ده درصد کل واحدهای دوره، به برنامه مصوب اضافه کنند.

ماده ۱۲: در پایان مرحله اول، امتحان جامع علوم پایه برگزار می‌شود و قبولی در امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می‌باشد.

تبصره ۱: شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در کلیه دروسهای مرحله اول (درسهای علوم پایه و دروسهای عمومی) و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله است. با این حال در شرایطی که دانشجو تنها یک درس عمومی باقیمانده داشته باشد، می‌تواند در امتحان جامع علوم پایه شرکت کند و در صورت قبولی، درس باقی‌مانده را در دوره بعدی بگذراند، بدیهی است نمره این درس در میانگین مرحله دوم محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروسی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است، در زمان معرفی به آزمون جامع علوم پایه اعلام شده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می‌نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس مردود نشده باشد یا علی‌رغم قبولی، میانگین کل مرحله اول وی به ۱۲ نرسیده باشد، نتیجه آزمون وی کان‌لم‌یکن می‌باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

ماده ۱۳: شرکت در امتحان جامع علوم پایه تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجو در امتحان مزبور نمره قبولی کسب نکند از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی محروم می‌شود.

تبصره ۱: غیبت غیر موجه در امتحان جامع علوم پایه به منزله یک نوبت شرکت در امتحان محسوب می‌شود.

تبصره ۲: دانشجویی که به علت مردود شدن در امتحان جامع علوم پایه از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می‌شود، می‌تواند برابر دستورالعمل تغییر رشته دانشجویان دوره‌های دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی که از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی محروم می‌شوند، مصوب بیست و دومین جلسه شورای عالی

برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۴/۲۸، به رشته دیگری در مقاطع کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهد.

ماده ۱۴: قبولی در کلیه دروسهای مرحله دوم و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله، شرط ورود به مرحله سوم است.

ماده ۱۵: کارآموزی بالینی شامل آموزش مراقبتهای بهداشتی درمانی سرپایی در درمانگاه‌های بیمارستان‌ها و مراکز عرضه خدمات بهداشتی درمانی کشور، آموزش بر بالین بیماران بستری و دروسهای نظری است.

تبصره ۱: در طول دوره کارآموزی، گذراندن ۲۰ ماه کارآموزی طبق برنامه مصوب برای کلیه دانشجویان الزامی است.

تبصره ۲: حداکثر مدت کارآموزی بر بالین بیماران بستری در بیمارستان‌ها نباید از ۵۰٪ دوره کارآموزی بیشتر باشد.

ماده ۱۶: در پایان مرحله سوم آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می‌شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی است.

تبصره ۱: شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در کلیه دروسها و بخشهای مرحله کارآموزی بالینی، کسب میانگین کل ۱۴ از مرحله سوم و ثبت موضوع پایان‌نامه می‌باشد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروس و بخشهایی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع پیش کارورزی اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می‌نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس یا بخش مردود شده باشد یا علیرغم قبولی میانگین کل مرحله سوم به ۱۴ نرسیده باشد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می‌باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس یا بخش مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

تبصره ۳: قبول شدگان آزمون جامع پیش کارورزی، بر اساس رتبه‌ای که با توجه به فرمول زیر:

$$\text{نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی بر اساس میانگین} + (\text{میانگین سه مرحله اول} \times ۲)$$

۳

کسب می‌کنند، در انتخاب بخشهای موجود، برای گذراندن مرحله کارورزی، حق تقدم خواهند داشت. برای مثال، چنانچه میانگین سه مرحله اول دانشجویی ۱۵ و نمره او در آزمون پیش کارورزی ۱۸۰ از ۲۰۰ باشد (نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی او بر اساس میانگین ۱۸ می‌شود)، رتبه او بر اساس فرمول بالا، به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\frac{(۱۵ \times ۲) + ۱۸}{۳} = ۱۶$$

ماده ۱۷: شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی تا سه نوبت مجاز است.

تبصره: دانشجویانی که به علت مردود شدن در امتحان جامع پیش‌کاروزی از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می‌شوند، می‌توانند بر اساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به یکی از مقاطع کارشناسی پیوسته، کارشناسی ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهند.

ماده ۱۸: طول دوره کاروزی ۱۸ ماه می‌باشد و گذراندن ۱۷ ماه کاروزی طبق برنامه مصوب برای کارورزان الزامی است. دانشجوی در طول دوره کاروزی می‌بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

فصل سوم

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

ماده ۱۹: حداقل تعداد واحدهای درسی برای فراغت از تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی، طبق برنامه مصوب آن دوره در شورای عالی برنامه‌ریزی است.

ماده ۲۰: دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم دکتری عمومی پزشکی باید حداقل ۱۲ و حداکثر تا ۲۰ واحد درسی انتخاب نماید.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی در هر یک از مراحل اول و دوم، دانشجوی از رعایت شرط حداقل ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲: در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجوی در یک نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد، می‌تواند با نظر استاد راهنما و موافقت دانشکده، در نیمسال بعد، حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره ۳: در مواردی که دانشجوی حداکثر ۲۴ واحد باقیمانده برای گذراندن هر یک از مراحل اول و دوم را داشته باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد، با تأیید دانشکده می‌تواند کلیه آن واحدها را در آن نیمسال بگذراند.

تبصره ۴: در دوره تابستانی، دانشجوی مجاز به انتخاب بیش از ۶ واحد درسی نمی‌باشد.

ماده ۲۱: آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاه‌ها که نمره خام مواد امتحانی آنها در آزمون ورودی، در یک یا چند درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته، دروسی را که آن دانشگاه تعیین می‌کند، به عنوان دروس پیش‌نیاز دانشگاهی علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب در اولین یا دومین نیمسال تحصیلی بگذرانند.

تبصره ۱: تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش‌نیاز دانشگاهی بر عهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده و بر اساس پیشنهاد گروه‌های آموزشی است.

تبصره ۲: ارائه دروس پیش‌نیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها در دانشگاه‌ها از هر لحاظ، از جمله ثبت نمرات در کارنامه دانشجوی، احتساب در میانگین پایان نیمسال و مشروطی و میانگین کل نمرات دانشجوی، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.

تبصره ۳: سازمان سنجش آموزش کشور، پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان، مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاه‌های ذیربط قرار می‌دهد.

تبصره ۴: به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیش‌نیاز دانشگاهی را گذرانده باشند، حداکثر یک نیمسال تحصیلی افزوده می‌شود.

ماده ۲۲: حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی ۱۰ سال است که ۵ سال اول به طی مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و ۵ سال باقیمانده به طی مراحل سوم و چهارم آن اختصاص دارد.

تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال اول دوره آموزش پزشکی از امتحان جامع علوم پایه، نمره قبولی کسب کند و یا در مدت ۵ سال اول، مراحل اول و دوم آموزش پزشکی را به پایان برساند، از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می‌شود و در صورتی که میانگین نمرات درسهایی که گذرانیده حداقل ۱۰ باشد، می‌تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تغییر رشته بدهد.

تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۳ سال از شروع دوره بالینی به دوره کارورزی راه یابد و یا در مدت ۵ سال مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی را به پایان برساند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است، مشروط بر آنکه مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد.

فصل چهارم

حضور و غیاب

ماده ۲۳: حضور دانشجو در تمامی جلسات مربوط به هر درس و دوره‌های کارآموزی و کارورزی الزامی است و عدم حضور دانشجو در هر یک از جلسات غیبت محسوب می‌شود.

ماده ۲۴: ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از چهار هفدهم، عملی و آزمایشگاهی از دو هفدهم و کارآموزی و کارورزی از یک دهم مجموع ساعات آن بخش نباید تجاوز کند. در غیر این صورت، نمره دانشجو در آن درس یا بخش صفر محسوب می‌شود.

تبصره ۱: غیبت تا سقف مشخص شده در ماده ۲۴، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدارک مستند و تشخیص استاد موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) بر عهده استاد و با تأیید دانشکده خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس یا بخش، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۲۴ باشد، ولی غیبت او با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌شود. در این حال، رعایت حداقل ۱۲ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

ماده ۲۵: غیبت غیر موجه در امتحان هر درس یا بخش به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس یا بخش موجب حذف آن درس یا بخش می‌گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

فصل پنجم

حذف و اضافه

ماده ۲۶: دانشجوی می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم تا دو هفته پس از شروع نیمسال، حداکثر دو درس اخذ شده خود را حذف و یا دو درس دیگر اخذ نماید، یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید، مشروط بر آنکه تعداد واحدهای اخذ شده وی از حد مقرر در ماده ۲۰ تجاوز نکند.

تبصره ۱: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش‌آمد، جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجوی (میزان تعیین شده در ماده ۲۴) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: حذف و اضافه در ترم تابستانی امکان‌پذیر نیست.

ماده ۲۷: در صورت اضطرار، دانشجوی در مراحل اول و دوم آموزش پزشکی می‌تواند تا ۵ هفته قبل از پایان نیمسال تحصیلی، فقط یکی از درس‌های نظری خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر اینکه اولاً غیبت دانشجوی در آن درس بیش از چهار هفدهم مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقی‌مانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۲۸: حذف کلیه درس‌های اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال، تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجوی قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت، آن نیمسال برای دانشجوی مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجوی به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره: حذف کلیه درس‌های اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تأیید شورای آموزشی دانشگاه امکان‌پذیر است.

ماده ۲۹: حذف و تعویض بخش در هر یک از مراحل کارآموزی بالینی و کارورزی در صورت تأیید شورای آموزشی دانشکده تنها در مدت زمان تعیین شده توسط آموزش دانشکده مجاز است.

فصل ششم

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

ماده ۳۰: ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیت‌های آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می‌گیرد و استاد یا اساتید هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

ماده ۳۱: ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در دوره‌های کارآموزی بالینی و کارورزی با توجه به موارد زیر انجام می‌شود:

۱-۳۱- رعایت اخلاق اسلامی و حرفه‌ای و حفظ شئون دانشجویی و حسن رابطه با بیماران، مراجعین و کارکنان بخش

۲-۳۱- حضور مرتب و تمام‌وقت در بخش، کلاس‌های مربوط و انجام کشیک‌های محوله براساس برنامه تنظیمی بخش

۳-۳۱- دقت و احساس مسئولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط بخش از جمله تهیه و تکمیل پرونده بیماران

۴-۳۱- افزایش مهارت و بهره‌گیری دانشجو از دوره‌های کارآموزی بالینی و کارورزی

۵-۳۱- شرکت در امتحان پایانی بخش و کسب نمره لازم

ماده ۳۲: برگزاری امتحان کتبی در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و درسهای نظری دوره کارآموزی بالینی الزامی است.

تبصره: امتحان بخشهای بالینی در دوره‌های کارآموزی و کارورزی در پایان هر بخش انجام می‌شود.

ماده ۳۳: نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو، بر اساس مفاد مندرج در مواد ۳۰ و ۳۱ به صورت نمره تعیین می‌شود و نمره دانشجو در هر درس به صورت عددی بین صفر تا بیست مشخص می‌شود.

ماده ۳۴: حداقل نمره قبولی در درسهای مرحله اول و دوم آموزش پزشکی ۱۰ و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۲ می‌باشد. حداقل نمره قبولی در هر یک از درسهای نظری مرحله کارآموزی بالینی و بخشهای مربوط به مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی ۱۲ است و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۴ می‌باشد. دانشجویی که در هر یک از درسها یا بخشها حداقل نمره قبولی را کسب ننماید، در اولین فرصت معین موظف به انتخاب مجدد آن درس یا بخش است. با این حال، نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می‌شود.

تبصره: هر یک از دروس نظری و عملی نمره مستقل دارند، اما نمره دروس نظری - عملی که یک درس محسوب می‌شوند، معدل دو قسمت نظری و عملی و با توجه به ضرایب هر کدام است. در صورتی که معدل دو قسمت نظری و عملی به ۱۰ نرسد و یا نمره یکی از آنها از ۸ کمتر باشد، هرچند معدل به ۱۰ رسیده باشد، در هر دو قسمت باید مجدداً تکرار شود.

ماده ۳۵: استاد یا اساتید هر درس یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجو در آن درس یا بخش را حداکثر ظرف ده روز پس از برگزاری امتحان آن درس به آموزش دانشکده تسلیم نمایند.

تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش، دانشجو می‌تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتباً به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.

ماده ۳۶: اداره آموزش هر دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

ماده ۳۷: در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل اول و دوم، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال محاسبه و در پایان هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی نیز میانگین کل نمرات دانشجو در آن مرحله محاسبه و در کارنامه وی ثبت می‌شود.

تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس یا بخش در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌ها بر تعداد کل واحدهایی که دانشجو برای آنها نمره قبولی یا مردودی دریافت داشته است، تقسیم می‌شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی‌شود. نمرات درسهایی که دانشجو در دوره تابستانی می‌گذراند، تنها در محاسبه میانگین کل مرحله مربوطه محسوب می‌شود.

ماده ۳۸: میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی نباید از ۱۲ کمتر باشد، در غیر این صورت، نام‌نویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه کمتر از ۱۲ واحد باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد و لیکن در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجو، یا نیمسال آخر در هر یک از مراحل آموزش پزشکی، تعداد واحدها کمتر از ۱۲ واحد باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن نام‌نویسی دانشجو را هر بار کتباً به وی و اولیای او اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط کند. با این وصف، قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی‌اطلاعی دانشجو از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۳۹: دانشجویی که به صورت مشروط نام‌نویسی می‌کند حتی در نیمسال آخر در هر یک از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی، حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

تبصره: در موارد استثنایی، در نیمسال آخر تحصیلی در هر یک از مراحل اول و دوم آموزش پزشکی، با توجه به تعداد واحد باقی‌مانده و سوابق تحصیلی دانشجو، تصمیم‌گیری در خصوص ارائه واحد بیش از ۱۴ واحد درسی به دانشجوی مشروط به عهده شورای آموزشی دانشگاه است. در هر صورت، این تعداد بیش از ۲۰ واحد نباید باشد.

ماده ۴۰: دانشجویی که در مراحل اول و دوم آموزش پزشکی برای سه نیمسال متوالی یا چهار نیمسال متناوب مشروط شود، از ادامه تحصیل محروم می‌شود و چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است، حداقل ۱۰ باشد،

می‌تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۱: میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل اول و دوم پزشکی نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل سوم و چهارم پزشکی نباید از ۱۴ کمتر باشد. دانشجویی که در پایان هر یک از مراحل مذکور دارای میانگین کل کمتر از حد تعیین شده باشد، در صورتی که مدت مجاز تحصیل وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد، می‌تواند درسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است، تکرار کند. در غیر این صورت، حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت. بدیهی است که نمرات تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو درسها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۴ را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل سوم و چهارم دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۴ کسب کرده و لیکن کمبود میانگین آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزشی می‌تواند مجدداً همان درسها و بخشها را علیرغم داشتن نمره بالاتر از ۱۴ تکرار نماید تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود. بدیهی است که نمرات درسهای تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که دانشجویی تعدادی از درسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده، جهت جبران میانگین کل هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود، چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل است و دانشجو می‌تواند وارد مرحله بعدی شود و در صورتی که میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب نرسیده باشد، دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علیرغم اینکه قبلاً نمره قبولی کسب نموده، بایستی مجدداً آن درس یا بخش را تکرار نماید.

تبصره ۳: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، یا علی‌رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می‌تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۲: دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد از ادامه تحصیل محروم می‌شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می‌تواند برای تحصیل مجدد در آزمون سراسری به غیر از رشته قبلی خود شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد. دانشگاه پذیرنده می‌تواند واحدهایی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است. با برنامه رشته جدید تطبیق داده و مطابق مقررات مربوطه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

فصل هفتم

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۴۳: دانشجوی پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی می‌تواند در طول مراحل اول و دوم آموزش پزشکی حداکثر ۲ نیمسال متوالی یا متناوب و در هر یک از مراحل کارآموزی بالینی و کارورزی حداکثر تا سقف ۶ ماه متوالی با احتساب در سنوات از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجوی در نیمسال اول با شورای آموزشی دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجوی در هر مرحله محسوب می‌شود.

تبصره ۳: دانشجوی در مرحله کارورزی می‌بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

ماده ۴۴: تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی هر نیمسال برای هر یک از مراحل اول و دوم و حداقل دو هفته قبل از شروع هر بخش برای هر یک از مراحل سوم و چهارم، توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود، تصمیم‌گیری به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲: اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط قبل از اتمام مهلت نام‌نویسی موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتباً به وی ابلاغ کند.

تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجو می‌باشد.

ماده ۴۵: دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل می‌توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۴۶: دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آنها به تأیید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد، می‌توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۴۷: دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد، باید درخواست انصراف خود را شخصاً به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. در این صورت، دانشجو مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره: دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید، موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

فصل هشتم

انتقال و جابجایی

ماده ۴۸: انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

- ماده ۴۹:** انتقال دانشجوی با توافق دانشگاه‌های مبدأ و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است:
- ۱-۴۹- ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبدأ از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.
  - ۲-۴۹- متقاضی حداقل دو نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.
  - ۳-۴۹- واحدهای باقیمانده دانشجوی برای دانشگاه مقصد، حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد.
  - ۴-۴۹- میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی، حداقل ۱۲ باشد.
  - ۵-۴۹- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در رشته و سهمیه مربوط در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.
- تبصره:** انتقال محل تحصیل دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد سپرده‌اند با رعایت شرایط ماده ۴۹ و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان‌پذیر است.
- ماده ۵۰:** در موارد زیر انتقال دانشجوی به محل یا نزدیکترین محل سکونت دائم خانواده، خارج از شرایط مذکور در ماده ۴۹ (به استثنای شرط ۱) انجام می‌شود:
- ۱-۵۰- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجوی، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.
  - ۲-۵۰- بیماری صعب‌العلاج یا معلولیت مؤثر دانشجوی، به نحوی که به تشخیص شورای عالی پزشکی قادر به ادامه زندگی به طور مستقل نباشد.
  - ۳-۵۰- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر، که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد به تأیید مراجع ذیربط.
- تبصره ۱:** هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجوی در دانشگاه صورت گرفته باشد.
- تبصره ۲:** برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است و اگر شغل همسر آزاد است، گواهی اشتغال و سکونت او باید به تأیید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.
- تبصره ۳:** در موارد استثنایی، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و همسر او نیز در شهرستان دانشجوی باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان محل تحصیل همسر موجود نباشد، همسر او می‌تواند به تهران منتقل شود.
- تبصره ۴:** صحت هر یک از موارد مذکور باید به تأیید دانشگاه مقصد نیز برسد.
- ماده ۵۱:** انتقال دانشجوی به هر یک از دانشگاه‌های تهران ممنوع است جز در موارد مذکور در ماده ۵۰.
- ماده ۵۲:** انتقال دانشجوی از دانشگاه‌های غیر دولتی به دانشگاه‌های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن، با موافقت مبدأ و مقصد، با رعایت ضوابط مربوط بلامانع است.
- ماده ۵۳:** انتقال فرزندان اعضای هیأت علمی تابع ضوابط و آیین‌نامه مربوط به خود می‌باشد.
- ماده ۵۴:** انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور، تابع ضوابط و آیین‌نامه مربوط به خود می‌باشد.

ماده ۵۵: دانشجوی متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را کتباً با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبدأ تسلیم نماید.

ماده ۵۶: دانشگاه مبدأ در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف یک هفته موافقت خود را به همراه درخواست و ریز نمرات دانشجو به دانشگاه مقصد ارسال نماید و دانشگاه مقصد مکلف است حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی نظر خود را به دانشگاه مبدأ اعلام دارد.

تبصره: در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجو از دانشگاه مبدأ به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجو با دانشگاه مبدأ قطع می‌شود.

ماده ۴۵: در صورت انتقال، واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است، پذیرفته می‌شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ و بیشتر از ۱۰ است، بر عهده دانشگاه مقصد است. در هر حال، عدم پذیرش واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقی‌مانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره ۱: تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبدأ اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب می‌شود.

تبصره ۲: عدم پذیرش دروس با نمره کمتر از ۱۲ مربوط به مرحله‌ای است که دانشجو به هنگام انتقال در آن مرحله مشغول به تحصیل است و به مراحل قبلی تسری ندارد.

ماده ۵۸: مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می‌شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می‌شود.

ماده ۵۸: انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل فقط برای یک بار مجاز است.

جابجایی

مواد و تبصره‌های مربوط به جابجایی با توجه به ممنوع شدن آن توسط شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی، حذف گردید.

فصل نهم

دانشجوی میهمان

ماده ۶۴: در مواردی که دانشجو به طور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می‌تواند با موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را به طور موقت برای مدت معین تغییر دهد.

تبصره: میهمانی از دوره‌های روزانه به شبانه و از دانشگاه‌های حضوری به غیر حضوری و از دانشگاه‌های دولتی به غیر دولتی و برعکس ممنوع است.

ماده ۶۵: میهمان شدن دانشجوی در یک دانشگاه مشروط به این است که دانشجو حداقل دو نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.

ماده ۶۶: میهمان شدن دانشجوی در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، به شرط آنکه تعداد واحدهای درسی مذکور از ۱۰ واحد کمتر باشد و جمع واحدهای درسی اخذ شده دانشجو در دانشگاه مبدأ و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است.

تبصره: انتخاب واحد دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد چه به صورت تکدرس و چه به صورت تمام‌وقت بایستی با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبدأ و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۶۷: تعداد واحدهایی که دانشجو به صورت میهمان (تکدرس یا به صورت تمام‌وقت) در یک یا چند دانشگاه می‌گذراند، نباید از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز کند.

تبصره ۱: واحدهایی که دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد می‌گذراند، عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدأ ثبت می‌شود و نمرات آنها در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور می‌گردد.

تبصره ۲: حداقل نمره قبولی دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد ۱۲ می‌باشد. واحدهایی را که دانشجو در دانشگاه مقصد با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است، باید مجدداً بگذراند.

ماده ۶۸: مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدأ صادر می‌شود.

فصل دهم

تغییر رشته

ماده ۶۹: دانشجوی دوره دکتری پزشکی در طول دوران تحصیل خود می‌تواند با داشتن شرایط زیر و موافقت دانشگاه ذیربط به رشته دیگر تغییر رشته دهد:

۱-۶۹- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲-۶۹- حداقل یک ششم و حداکثر یک سوم واحدهای دوره را گذرانده باشد.

۳-۶۹- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در سهمیه و رشته مورد تقاضا در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

۴-۶۹- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویانی که از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می‌شوند، بر اساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ صورت می‌گیرد.

تبصره ۲: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان‌پذیر است.

تبصره ۳: تغییر رشته به رشته‌هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاصی پیش‌بینی شده است، موقوف به احراز شرایط مربوط است.

تبصره ۴: دانشجوی در طول تحصیل خود تنها یک بار می‌تواند تغییر رشته دهد به استثنای مشمولین مندرج در تبصره ۱ همین ماده.

ماده ۷۰: تغییر رشته در مقاطع هم‌سطح صورت می‌گیرد. در غیر این صورت، فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین‌تر با رعایت مقررات ماده ۶۹ امکان‌پذیر است.

ماده ۷۱: در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجوی موظف است در اولین نیمسال تحصیلی در رشته جدید ثبت نام و انتخاب واحد نماید. پس از ثبت نام، اجازه بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره ۱: دانشجوی تا قبل از ثبت نام در رشته جدید تابع مقررات آموزشی رشته قبلی می‌باشد.

تبصره ۲: اقدام نکردن دانشجوی به ثبت نام در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می‌شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می‌شود.

ماده ۷۲: در صورتی که دانشجوی هم‌زمان دارای شرایط انتقال و همچنین شرایط تغییر رشته باشد، تغییر رشته توأم با انتقال بلامانع است.

تبصره: تغییر رشته توأم با انتقال از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و برعکس در صورت داشتن شرایط تغییر رشته و انتقال، بلامانع است.

ماده ۷۳: دروسی که دانشجوی در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل‌سازی می‌شود و فقط درسهایی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید، حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجوی ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌شود ولی نمرات دروس پذیرفته نشده، بدون احتساب در میانگین، در کارنامه دانشجوی باقی می‌ماند. در این صورت، چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد، با تصمیم شورای آموزشی دانشگاه، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی در سابقه تحصیلی دانشجوی در رشته جدید منظور خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که تعداد واحدهای درسهای پذیرفته نشده دانشجوی در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل از وی سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی‌شود.

ماده ۷۴: متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را به همراه مدارک لازم، حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به آموزش دانشگاه محل تحصیل خود تسلیم کند.

ماده ۷۵: چنانچه دانشجو در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه‌ای گردد که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه توانایی ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی و یا امکان بهره‌گیری از کارایی حاصل از آن را از دست بدهد، اجازه ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی را ندارد و می‌تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد، تغییر رشته دهد. در این حال دانشجو از رعایت مقررات ماده ۶۹ (به استثنای بند یک) معاف خواهد بود.

تبصره: در مواردی که دانشجو در طول دوره تحصیل دچار اختلالات روانی و رفتاری یا بیماری جسمی و نقص عضو مؤثر گردد به نحوی که توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته‌های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، می‌تواند با نظر شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه به رشته‌ای در گروه آزمایشی دیگر پس از موافقت دانشگاه مقصد تغییر رشته دهد.

فصل یازدهم

پذیرش واحدهای درسی

ماده ۷۶: معادل‌سازی و پذیرش دروسی که دانشجو قبلاً در دانشگاه‌ها با دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده است با رعایت شرایط زیر مجاز است:

۱-۷۶- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.

۲-۷۶- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم تحقیقات و فناوری باشد.

۳-۷۶- محتوای آموزشی دروسهای گذرانده شده با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی ذیربط حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.

۴-۷۶- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.

تبصره ۱: معادل‌سازی دروس تخصصی در مقاطع هم‌سطح یا از مقاطع بالاتر به پایین‌تر امکان‌پذیر است.

تبصره ۲: معادل‌سازی و پذیرفتن دروسها توسط گروه‌های آموزشی ذیربط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود.

ماده ۷۷: نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی‌شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.

تبصره: به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می‌شود.

فصل دوازدهم

پایان‌نامه

ماده ۷۸: پایان نامه بخشی از دوره دکتری عمومی پزشکی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد.

ماده ۷۹: دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی می‌بایست از شروع دوره کارآموزی تا قبل از شرکت در امتحان جامع پیش‌کارورزی موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند.

تبصره: دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی چنانچه موضوع پایان نامه خود را در مدت مقرر به ثبت نرسانند، تا زمان ثبت موضوع پایان نامه مجاز به شرکت در امتحان جامع پیش‌کارورزی نمی‌باشند.

ماده ۸۰: استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده تعیین می‌گردد.

تبصره ۱: رتبه استاد راهنما حداقل استادیاری است. در موارد استثنایی با تأیید شورای پژوهشی دانشکده می‌توان از اعضای هیأت علمی مربی نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود.

تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو می‌تواند بیش از یک استاد راهنما داشته باشد.

ماده ۸۱: در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تأیید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می‌شود.

تبصره: سقف تعداد پایان نامه‌های دوره دکتری عمومی پزشکی که به طور همزمان توسط هر استاد راهنما هدایت می‌شوند از فرمول تقسیم تعداد کل دانشجویان ورودی در هر سال به تعداد کل اعضای هیأت علمی دانشکده مربوطه در عدد ۲ به دست می‌آید در دانشکده‌هایی که تعداد اعضای هیأت علمی زیاد است و با فرمول فوق سقف پایان نامه هر عضو هیأت علمی عدد کمی خواهد شد، هر عضو هیأت علمی بر اساس مرتبه دانشگاهی وی و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده، حداکثر ۳ پایان نامه دانشجویان با سال ورودی یکسان را به طور همزمان می‌تواند راهنمایی نماید.

ماده ۸۲: انتخاب موضوع پایان نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد.

ماده ۸۳: موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد.

تبصره: در موارد خاص و با نظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان نامه با عنوان و محتوای مشابه بلامانع است.

ماده ۸۴: هر دانشجو باید یک موضوع را به عنوان پایان نامه انتخاب نماید.

تبصره: انتخاب موضوع پایان نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۳ نفر) پس از تأیید استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل مجاز می‌باشد.

الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد.

ب: تقسیم‌بندی موضوع تحقیق به گونه‌ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده‌دار شوند.

ماده ۸۵: جهت ثبت موضوع پایان‌نامه باید مراحل ذیل طی شود:

الف: انتخاب موضوع پایان‌نامه با هدایت استاد راهنما

ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان‌نامه توسط معاونت پژوهشی مربوطه

ج: تصویب طرح پیشنهادی پایان‌نامه در گروه آموزشی مربوطه

د: ارائه طرح پیشنهادی پایان‌نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده

ه: ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان‌نامه

تبصره: فاصله زمان ثبت موضوع پایان‌نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یک سال باشد.

ماده ۸۶: هر پایان‌نامه باید حاوی موارد زیر باشد:

الف: چکیده به زبان فارسی و انگلیسی (اهمیت و زمینه کار، مواد و روش، نتایج و نتیجه‌گیری)

ب: مقدمه (دلایل اهمیت موضوع پژوهش، اطلاعات کلی در زمینه پژوهش و اهداف پژوهش)

ج: بررسی متون

د: روش کار (نوع پژوهش، محیط و مواد پژوهش، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری، روش جمع‌آوری اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و انواع آزمون‌های آماری و مراحل انجام کار).

ز: نتایج (استفاده از آزمون‌های آماری، جداول، نمودارها و بیان نتایج)

و: بحث و نتیجه‌گیری (بررسی نتایج حاصله، مقایسه نتایج با سایر مطالعات، بررسی علت تفاوت نتایج پژوهش با سایر مطالعات، بررسی نقایص و محدودیت‌های پژوهش، نتیجه‌گیری نهایی و ارائه پیشنهادات)

ه: مراجع

ماده ۸۷: نگارش پایان‌نامه به زبان انگلیسی بلامانع می‌باشد ولی لازم است علاوه بر چکیده به زبان انگلیسی، چکیده به زبان فارسی نیز داشته باشد.

ماده ۸۸: هیأت داوران که مسئولیت تصمیم‌گیری نهایی در مورد پایان‌نامه‌ها را بر عهده دارند از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱- استاد راهنما

۲- استاد مشاور (در صورت وجود)

۳- نماینده شورای پژوهشی دانشکده

۴- نماینده گروه آموزشی مرتبط با پایان‌نامه

۵- یک عضو از اعضای هیأت علمی یا محققان، متخصصان و صاحب‌نظران به انتخاب گروه آموزشی مربوطه

تبصره: مرتبه علمی استاد راهنما و اعضای هیأت علمی باید حداقل استادیاری باشد، در شرایط خاص پس از تأیید شورای پژوهشی دانشکده می‌تواند مربی باشد. در خصوص محققان و متخصصان و صاحب‌نظران داشتن مدرک دکترای تخصصی الزامی است.

ماده ۸۹: ارزشیابی پایان‌نامه‌ها توسط هیأت داوران در مقیاس نمره‌گذاری از صفر تا بیست صورت می‌گیرد و با توجه به نمرات مربوط به چهار درجه به شرح ذیل متمایز می‌شوند.

- ♦ عالی پایان‌نامه‌های با نمره ۱۹ تا ۲۰
- ♦ بسیار خوب پایان‌نامه‌های با نمره ۱۷ تا ۱۸/۹۹
- ♦ خوب پایان‌نامه‌های با نمره ۱۴ تا ۱۶/۹۹
- ♦ غیر قابل قبول پایان‌نامه‌های با نمره کمتر از ۱۴

تبصره: پایان‌نامه‌هایی می‌توانند درجه عالی را کسب نمایند که تحقیقاتی بوده و یا در یکی از مجلات علمی معتبر داخل یا خارج از کشور به صورت مقاله چاپ شده و یا اخذ پذیرش چاپ را در این مجلات ارائه نمایند. بدیهی است که ارائه مقاله و یا اخذ پذیرش چاپ مقاله باید قبل از دفاع از پایان‌نامه و تعیین نمره نهایی صورت گیرد.

ماده ۹۰: کلیه دانشجویان موظف به دفاع از پایان‌نامه خود در آخرین نیمسال تحصیلی می‌باشند و چنانچه دانشجوی در چهارچوب سنوات مجاز تحصیلی نتواند از پایان‌نامه خود دفاع و نمره قابل قبولی کسب نماید، علی‌رغم اینکه کلیه واحدهای درسی دوره آموزشی مربوطه را با موفقیت گذرانده باشد، اخراج خواهد شد.

ماده ۹۱: تعداد واحدها و نمره پایان‌نامه در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت و دانشجوی از رعایت حداکثر واحدهای مجاز در آخرین نیمسال تحصیلی معاف است.

ماده ۹۲: زمان فارغ‌التحصیلی دانشجوی، زمانی است که تمامی واحدهای درسی خود از جمله پایان‌نامه را گذرانده باشد (هر کدام که مؤخر باشد).

ماده ۹۳: کلیه حقوق مکتسب از پایان‌نامه متعلق به دانشگاه است.

ماده ۹۴: یک نسخه از خلاصه هر پایان‌نامه می‌بایست به حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع جهت بهره‌برداری و اطلاع رسانی به دیگر مراکز ارسال گردد.

فصل سیزدهم

فراغت از تحصیل

ماده ۹۵: دانشجویی که کلیه واحدهای درسی و مراحل آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی و پایان‌نامه را طبق برنامه مصوب بر اساس مقررات این آیین‌نامه با موفقیت گذرانده باشد، فارغ‌التحصیل دوره دکتری عمومی پزشکی شناخته می‌شود.

ماده ۹۶: این آیین‌نامه در ۱۳ فصل، ۹۶ ماده و ۹۴ تبصره در بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۳/۳/۲۳ به تصویب رسید و از ابتدای سال تحصیلی ۸۴-۱۳۸۳ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم‌الاجرا است و از تاریخ اجرا کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های قبلی مغایر با آن برای این دسته از دانشجویان لغو می‌شود